

Raad van State
Afdeling Bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Uw kenmerk	Uw brief	Kenmerk	Datum
202101544/1/R4	13 oktober 2021	STAB-41297	13 december 2021

Onderwerp
Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk

In antwoord op uw brief van 13 oktober 2021 ontvangt u hierbij het gevraagde verslag.
Ik verzoek u mij te zijner tijd op de hoogte te stellen van de uitspraak in dit geschil.

De directeur,

mr. A.T. Dalen Gilhuijs

Contactpersoon: ing. K.S. de Croon
Telefoonnummer: 070-3150150
Mobiele tel.nr: 06-13493919
E-mailadres: k.s.decroon@stab.nl

Verslag ex artikel 8:47 Algemene wet bestuursrecht

Opdrachtgever
Raad van State

Kenmerk opdrachtgever
202101544/1/R4

Datum opdracht
13 oktober 2021

Onderwerp
Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk

Kenmerk STAB
STAB-41297

Datum
13 december 2021

Opsteller(s)
K.S. de Croon
D.R. Kooistra

Toetser
O.W.J.M. Scholte

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	6
1.1	Bestreden besluiten	6
1.2	Appellanten	6
1.3	Derde belanghebbende (initiatiefnemer)	7
1.4	Opdracht	7
1.5	Het geschil	7
1.6	Werkwijze	8
1.7	Leeswijzer	9
2	De kwestie	11
2.1	Feitelijke situatie	11
2.2	De beoogde ontwikkeling	17
2.3	Het plan en de watervergunning	18
2.4	Rivierkundig onderzoek	21
3	Vergelijking plannen en vergunningen	25
3.1	Ontwikkeld gebied Stadsblokken	25
3.2	Ontwikkeld gebied Meinerswijk	26
3.3	Compenserende maatregelen	26
3.4	Resumé	28
4	Toetsing aan Barro, Bgr en RBK	29
4.1	Standpunten van partijen	29
4.2.1	Toetsing aan Barro en Bgr	30
5	Waterveiligheid	39
5.1	Standpunten partijen	39
5.3	Bevindingen	42
6	Gevolgen voor woningen appellanten	52
6.1	Standpunten partijen	52

6.2	Gevolgen voor De Praets en 't Heuveltje	53
6.3	Gevolgen voor Meginhardweg 55	60
	Appendix Planregelingen en vergunningen	63
	Bijlagen	81

Samenvatting

Bij besluit van 16 december 2020 heeft de gemeenteraad van Arnhem het bestemmingsplan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" gewijzigd vastgesteld. Het bestemmingsplan is gecoördineerd voorbereid. Ten behoeve van de gebieds-ontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk zijn een watervergunning, een ontgrondingsvergunning, een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming en een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming afgegeven.

Het bestemmingsplan dat nu voorligt, voorziet in de bouw van maximaal 430 woningen, de daarbij behorende infrastructuur, en voorzieningen. Om dit buitendijks gelegen plan mogelijk te maken, wordt het oostelijke deel van het festivalterrein in de uiterwaarden verlaagd, en een nevengeul aangelegd.

Bij brief van 13 oktober 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State STAB gevraagd onderzoek in te stellen. De opdracht is als volgt geformuleerd: *"Beschrijf de gevolgen van het plan voor wat betreft de waterveiligheid, in het bijzonder in het licht van de rivierkundige maatregelen (zie onder 3.2.5 van de watervergunning) en in het licht van het uitgangspunt van de waterafvoer, voor zover nodig voor de behandeling van het beroep van Stichting Kloppend Stadshart en anderen."*

In het verslag is het volgende aan de orde gesteld.

Buitendijkse ontwikkelingen

De ontwikkelingen in het westelijk deel van ontwikkelgebied Stadsblokken waren gedeeltelijk planologisch mogelijk en lagen binnen het gebied met onbeperkte ophogingen. De ontwikkelingen in het oostelijk deel van het ontwikkelgebied waren onder voorwaarden planologisch mogelijk, maar lagen buiten de gebieden waar onbeperkte ophogingen vergund waren.

In ontwikkelgebied Meinerswijk waren de ontwikkelingen grotendeels al mogelijk op grond van het voorheen geldende bestemmingsplan en de watervergunning. Een deel van de woningbouw - een strook aan de westzijde - was planologisch niet mogelijk en viel buiten het gebied met onbeperkte ophogingen. Een deel van de woningbouw aan de oostzijde was planologisch niet mogelijk, maar ligt binnen het gebied waar onbeperkte ophogingen mogelijk waren.

Het bestemmingplan en de vergunning maken de aanleg van compenserende maatregelen mogelijk. Ook de instandhouding na realisatie is planologisch geborgd. De realisatie van de ontwikkelingen in Stadsblokken is in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt zonder dat compenserende maatregelen worden aangelegd. Voor de woningen in Meinerswijk geldt de aanleg van de nevengeul als voorwaardelijke verplichting. In de vergunning is wel opgenomen dat de compenserende maatregelen gelijktijdig moeten worden aangelegd met de stedelijke ontwikkelingen.

Strijd met het beleid en regelgeving

Voor de toetsing aan artikel 2.4.5, lid 1 van het Barro, heeft de gemeente aangesloten bij de Handreiking Bgr. Op grond van de Handreiking Bgr is beoordeeld of de ruimte voor de rivier wordt gecreëerd op een vanuit rivierkundig oogpunt *aanvaardbare* locatie, conform de Bgr. Uit de beoordeling blijkt niet dat daarmee ook wordt voldaan aan het afwegingskader uit het Barro, dat de ruimte voor de rivier plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo *gunstig* mogelijke locatie.

Bij de beoordeling of sprake is van een belemmering voor de toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit van de Nederrijn is geconstateerd dat er geen plannen zijn voor het verder inrichten van de uiterwaarden Stadsblokken Meinerswijk als waterbergingsgebied. Bij de beoordeling of sprake is van een belemmering voor de toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit van de Nederrijn is geconstateerd dat er geen plannen zijn voor het verder inrichten van de uiterwaarden Stadsblokken Meinerswijk als waterbergingsgebied. De rivierbeheerder heeft verder geoordeeld dat geen sprake is van een (toekomstig) rivierkundig knelpunt.

Niet is gebleken dat is voldaan aan de voorwaarden uit het Barro en de Bgr dat de waterstandverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is. Met het plan en de vergunning wordt afgeweken van de normen uit het Rivierkundig beoordelingskader betreffende de afvoerverdeling. Dit is echter wenselijk geacht vanwege de plannen voor rivierverruiming langs de IJssel en de beleidsmatig vastgelegde afvoerverdeling over de over de Rijntakken.

Waterveiligheid

In het plan is gerekend met een maatgevende afvoer bij Lobith van 16.000 m³/s. De afvoer over de Nederrijn bedraagt bij deze waterafvoer maximaal 3.380 m³/s.

Deze uitgangspunten komen overeen met de afspraken die zijn vastgelegd in het geldende Deltaprogramma.

Beleidsmatig is onderkend dat in de toekomst mogelijk een hogere afvoer tot 18.000 m³/s bij Lobith zal plaatsvinden. Dit zal dit met de vastgelegde afspraken niet resulteren in een hogere afvoer over de Nederrijn.

In het uitgangspunt van 16.000 m³/s is rekening gehouden met klimaatscenario's van het KNMI uit 2014. Hetgeen appellanten hebben aangedragen onder verwijzing naar diverse stukken, geeft geen aanleiding te veronderstellen dat nu al met zekerheid een afvoer boven 18.000 m³/s zal ontstaan, en indien dat wel voorkomt, dat daar niet op kan worden ingespeeld. Van maatregelen in Duitsland die zouden leiden tot een hogere afvoer zijn geen concrete gegevens bekend. Op basis van de Europese Hoogwaterrichtlijn dient Duitsland in ieder geval in overleg te gaan met Nederland alvorens maatregelen te treffen die gevolgen zouden kunnen hebben voor de afvoer.

Met betrekking tot de afvoerverdeling is gesteld dat deze verdeling beleidsmatig vast ligt tot een afvoer van 18.000 m³/s. Op basis van de stukken blijkt niet dat de regelwerken niet afdoende zouden functioneren bij afvoeren tussen 16.000 en 18.000 m³/s.

De GRADE modellering was ten tijde van het procedure het meest gangbare en recente model om de gevolgen voor de waterstanden in het gebied te beschouwen. Recente inzichten met betrekking tot beperkingen van dit model zijn gebaseerd op rivier de Maas, en niet op de Rijn. Vanwege het andere karakter van de Rijn, is niet zonder meer aan te nemen dat de modellering in dit project onjuist is.

Gevolgen voor de specifieke locaties

De gevolgen van het plan voor de waterstanden ten opzichte van de referentiesituatie variëren in De Praets van 10 mm daling tot 14 mm stijging. In 't Heuveltje is een verhoging van 20 mm berekend. Ten opzichte van de feitelijke situatie varieert de waterstandsverandering in De Praets van een daling van 15 mm tot een verhoging van 18 mm en in 't Heuveltje van een verhoging van 20 tot 25 mm. Deze veranderingen zijn berekend bij een afvoer van 12.000 m³/s.

Bij hogere afvoeren, zoals 16.000 m³/s, treedt enkel verlaging op ten opzichte van de actuele situatie. Het gaat om geringe veranderingen.

De inundatiefrequentie ter plaatse van 't Heuveltje neemt iets toe, van eens per 40 jaar naar eens per 39 jaar. Stroomveranderingen ter plaatse van de woningen treden niet op.

Partijen zijn bezig om per woning oplossingen te zoeken om de wateroverlast te verminderen.

Ter plaatse van Meginhardweg 55 treedt als gevolg van het plan verhoging van de waterstand op van maximaal 10 mm bij waterafvoeren van 10.000 en 12.000 m³/s. De woning is omgeven door een kade waardoor dit effect niet relevant is.

1 Inleiding

1.1 Bestreden besluiten

De gemeenteraad van de gemeente Arnhem heeft bij besluit van 16 december 2020 het bestemmingsplan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" (hierna: het bestemmingsplan) gewijzigd vastgesteld. Het bestemmingsplan is gecoördineerd voorbereid. Aan de gecoördineerde voorbereiding ligt het coördinatiebesluit van de gemeenteraad van 18 december 2017 ten grondslag).

Ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk zijn tevens de volgende vergunningen en ontheffing verleend aan de projectontwikkelaar, Kondor Wessels Projecten:

- een watervergunning van 11 januari 2021 door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;
- een ontgrondingsvergunning van 12 januari 2021 door het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland;
- een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 14 oktober 2020 door het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland;
- een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming van 12 januari 2021 door het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland.

1.2 Appellanten

Tegen de besluiten is gezamenlijk beroep aangetekend door 12 partijen:

1. Stichting Kloppend Stadshart, gevestigd te Arnhem;
2. De Vereniging Milieudefensie, gevestigd te Amsterdam;
3. K. van Loon en R. Pouwels, Haven van Coers 10, 6841 HH te Arnhem;
4. A.R. van Duinen en M.O. Claassen, Haven van Coers 12, 6841 HH te Arnhem;
5. P. Eijkelkamp en C. Helldorfer, Haven van Coers 13, 6841 HH te Arnhem;
6. H.C. Comijs en M. Vinkenborg, Haven van Coers 14, 6841 HH te Arnhem;
7. P.L. Lettink en R.J.H. Jansen, Haven van Coers 15, 6841 HH te Arnhem;
8. C.H.W. Peters, Haven van Coers 16, 6841 HH te Arnhem;
- g. J.M. van Vliet en T.P. Verplak, Haven van Coers 17, 6841 HH te Arnhem;
10. R. van Vulpen, Eldensendijk 8, 6841 HK te Arnhem;
11. H. Stroot, Meginhardweg 19, 6841 HB te Arnhem;
12. G. Litjens, Meginhardweg 55, 6841 HB te Arnhem.

Zij worden vertegenwoordigd door mr. B.J. Meruma en mr. drs. J. Rutteman van Habitat advocaten.

Daarnaast is ook door H. Sijbesma (omwonende) en familie Spaander beroep aangetekend. Gezien de vraagstelling van de Afdeling ga ik daar niet op in.

1.3 Derde belanghebbende (initiatiefnemer)

KondorWessels Projecten BV, vertegenwoordigd door M.H. Blokvoort van Blokvoort advocaten.

1.4 Opdracht

De beroepen tegen het bestemmingsplan zijn ter zitting behandeld op 24 september 2021. Naar aanleiding van het verhandelde ter zitting heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aanleiding gezien het onderzoek te heropenen, en aan STAB een deskundigenverslag te vragen.

Bij brief van 13 oktober 2021 heeft de Afdeling STAB gevraagd een onderzoek in te stellen. De opdracht is als volgt geformuleerd: *"Beschrijf de gevolgen van het plan voor wat betreft de waterveiligheid, in het bijzonder in het licht van de rivierkundige maatregelen (zie onder 3.2.5 van de watervergunning) en in het licht van het uitgangspunt van de waterafvoer, voor zover nodig voor de behandeling van het beroep van Stichting Kloppend Stadshart en anderen."*

Bij de opdrachtbrief is een uittreksel van het proces-verbaal gevoegd.

1.5 Het geschil

In dit onderzoek staat het gebied Stadsblokken Meinerswijk bij Arnhem centraal, een buitendijks gelegen voormalig industriegebied. Het bestemmingsplan maakt de herontwikkeling van het gebied Stadsblokken Meinerswijk mogelijk, met de bouw van 430 woningen, en functies als horeca, cultuur en recreatie, natuur en een evenemententerrein.

De watervergunning ziet op het gebruik (werkzaamheden verrichten en bebouwen) van het waterstaatswerk de Nederrijn met de daartoe behorende beschermingszone, en het uitvoeren van handelingen in de buitendijkse beschermingszone van de Malburgse Bandijk. Artikel 3.2.5 van de watervergunning, waar in de opdracht naar wordt verwezen, heeft betrekking op de compenserende maatregelen. In hoofdstuk 2 van dit verslag ga ik daar nader op in.

STAB is verzocht onderzoek te doen naar de bezwaren met betrekking tot waterveiligheid.

Het beroep van appellanten Stichting Kloppend Stadshart met betrekking tot waterveiligheid is gericht tegen het bestemmingsplan en de watervergunning.

Samengevat komen de bezwaren neer op de volgende punten¹:

- Het bouwen van woningen in het gebied is in strijd met het beleid en regelgeving;
- De afvoercapaciteit waarmee in het plan is gerekend is te laag met het oog op klimaatverandering;
- Door het bebouwen van het stroomvoerend deel van het rivierbed, worden mogelijkheden voor hoogwaterafvoer verkleind;
- De beoordeling van de lokale situatie voor het gebied tussen de Praets en 't Heuveltje is onvoldoende, de te verwachten stijging van de waterstand is nu beperkt maar is in de toekomstige situatie mogelijk veel groter.

1.6 Werkwijze

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunt toe te lichten. Vanwege de termijn die STAB gesteld is, heeft STAB voorafgaand aan deze gesprekken vragen toegezonden met het verzoek deze schriftelijk te beantwoorden.

Van T. Lam namens verweerders hebben wij op 10 en 11 november 2021 de schriftelijke beantwoording met bijbehorende stukken ontvangen. Deze zijn opgenomen als bijlage STAB-7. De reactie op de aanvullende vragen met bijlagen zijn opgenomen als bijlage STAB-8.

Appellanten hebben bij mail van 11 november 2021 een schriftelijke beantwoording toegezonden. Deze is, samen met de bijlagen, toegevoegd als bijlage STAB-11.

Aanvullend hebben appellanten een notitie "Bouwen in de rivier bij Arnhem getoetst aan nationaal waterveiligheidskader" van P. Vellinga toegezonden. Deze notitie is bijgevoegd als bijlage STAB-12.

Op 16 november 2021 hebben adviseurs van STAB ter plaatse gesproken met appellanten.

Bij dit gesprek waren aanwezig: H. Stroot (omwonende), A.R. van Duinen (omwonende), M.A.T Meeuwissen (partij deskundige), J. Rutteman (advocaat Habitat), M. Terhorst (vertegenwoordiger Milieudefensie), en P. Vellinga (partij deskundige). De stukken die bij het gesprek zijn overgelegd, zijn opgenomen als bijlage STAB-13. De stukken die naderhand zijn toegezonden zijn opgenomen als bijlage STAB-14.

¹ Ter zitting hebben appellanten de beroepsgronden over de overstromingsrisicokaart en dwarsstromingen ingetrokken (zie proces-verbaal). Bij het gesprek ter plaatse is het bezwaar met betrekking tot de borging van de bouwvolumes ook ingetrokken.

Op 17 november 2021 hebben adviseurs van STAB gesproken met verweerders. Hierbij waren namens de gemeente T. Lam (vertegenwoordiger) en R. Gubbens (projectmanager) aanwezig. Namens Rijkswaterstaat namen S. Keijser-Vermeulen (jurist), C. de Leeuw (senior adviseur Deltaprogramma Rivieren) en M. Straatman (medewerker juridisch beheer) deel aan het gesprek. Namens Kondor Wessel Projecten waren M. Blokvoort (advocaat Blokvoort advocaten), R. Nijenhuis (ontwikkelmanager) en R. Lohrmann (projectmanager Witteveen & Bos) aanwezig. De provincie Gelderland was niet vertegenwoordigd, omdat de vraagstelling niet ziet op die besluiten.

De stukken die naderhand zijn toegezonden zijn opgenomen als bijlagen STAB-9 en STAB-10.

De bijlagenlijst is per partij opgesteld in chronologische volgorde waarin STAB de stukken heeft ontvangen. Partijen hebben voor een deel dezelfde documenten toegestuurd. Deze documenten zijn opgenomen als bijlagen STAB-3 t/m STAB-6. In de bijlagenlijst is bij de betreffende stukken verwezen naar deze nummering, en zijn deze stukken niet dubbel opgenomen.

Appellanten hebben op 8 december nog een aanvullend stuk toegezonden, dat niet meer inhoudelijk kon worden meegenomen, maar wel aan het verslag is toegevoegd als bijlage STAB-15.

1.7 Leeswijzer

Voor de inhoudelijke behandeling van de bezwaren van appellanten is het noodzakelijk om een aantal feiten en kaders toe te lichten. Om die reden is in hoofdstuk 2 eerst een beschrijving van de kwestie gegeven. Voor de leesbaarheid is de informatie over de planregeling en de vergunningen opgenomen in de Appendix. Hoofdstuk 3 omvat de mogelijkheden van het plan en de vergunning ten opzichte van het voorheen geldende bestemmingsplan en de vergunningen, als ook de compenserende maatregelen die met het plan zijn voorzien.

In hoofdstuk 4 zijn de bezwaren van appellanten over de strijdigheid met het beleid en regelgeving behandeld.

Hoofdstuk 5 gaat daarna in op de concrete bezwaren met betrekking tot de hoogwaterveiligheid.

In hoofdstuk 6 de gevolgen voor enkele specifieke locaties behandeld.

In deze kwestie zijn zowel de gemeente Arnhem als Rijkswaterstaat verweerder. In het verslag wordt daarom gesproken van verweerders. Zij hebben ieder een eigen verweerschrift opgesteld. In het verslag wordt hier naar verwezen als verweerschrift (gemeente) en verweerschrift (RWS).

2 De kwestie

Appellanten hebben bezwaar tegen het bestemmingsplan en de watervergunning omdat zij negatieve gevolgen vrezen voor de (hoog)waterveiligheid in het gebied. Alvorens in te gaan op de specifieke bezwaren wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de feitelijke situatie van het (plan)gebied en de locatie van appellanten en de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt. Daarnaast wordt een korte beschrijving gegeven van het plan en de vergunning, en het Rivierkundig onderzoek.

2.1 Feitelijke situatie

Het gebied Stadsblokken Meinerswijk in Arnhem, waar het plangebied en het projectgebied van de watervergunning deel van uitmaken, ligt in het uiterwaardengebied aan de zuidelijke oever van de Nederrijn, ten westen (benedenstrooms) van het splitsingspunt IJsselkop, waar het Pannerdensch Kanaal zich splitst in de IJssel en de Nederrijn. Het gebied bestaat uit de deelgebieden Meinerswijk en Stadsblokken. Het gebied Meinerswijk ligt ten westen van de Mandelabrug en wordt begrensd door de Eldensedijk in het oosten, de Drielsedijk in het zuiden en de Nederrijn in het westen en noorden. Het gebied Stadsblokken betreft het buitendijks gebied tussen de Mandelabrug en de John Frostbrug ten zuiden van de Nederrijn en ten noorden van de Malburgse dijk (zie afbeelding 2.1).

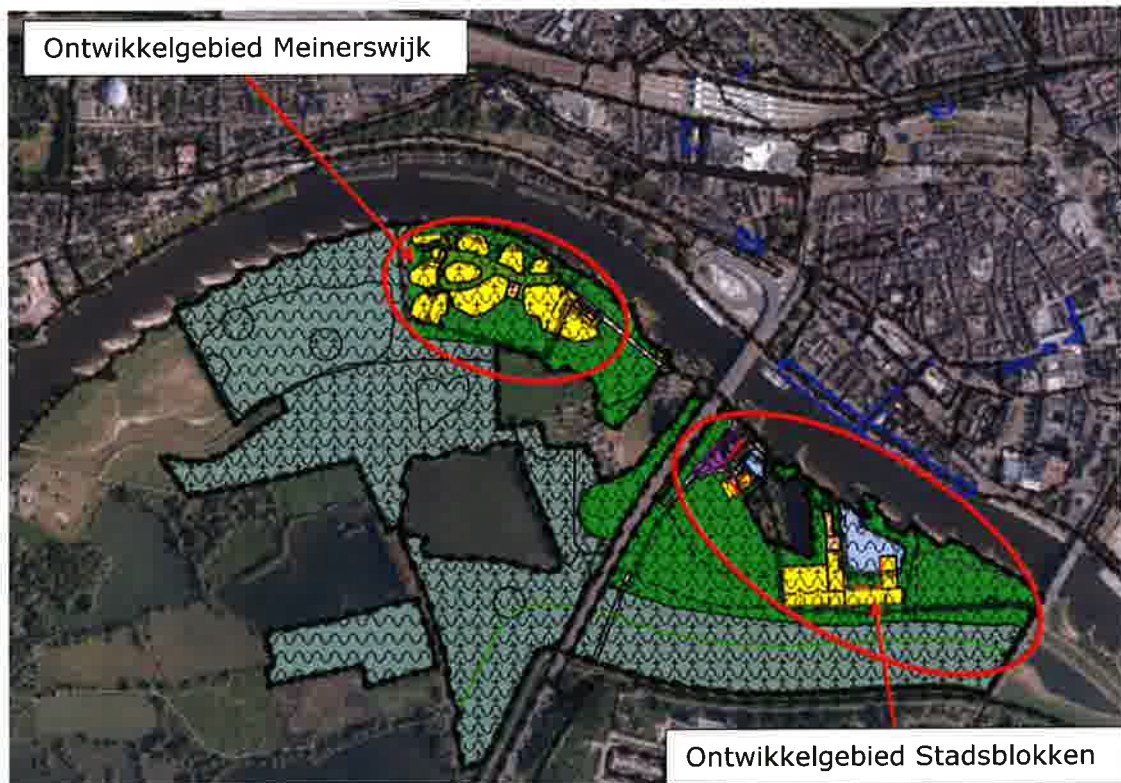
Afbeelding 2.1: Ligging Stadsblokken Meinerswijk (bron: Google Earth).

In het deelgebied Stadsblokken ligt langs de Nederrijn een watersportcentrum in de haven van Workum, een scheepswerf en woonboten in de Haven van Coers. Het open gebied aan de oostzijde wordt gebruikt als festivalterrein. Aan de zuidzijde van dit deelgebied is een groene rivier aangelegd in het kader van het programma Ruimte voor de Rivier. Verder ligt tussen de groene rivier en de haven van Workum nog een (ooi)bos.

Het deelgebied Meinerswijk bestaat uit een natuurlijk uiterwaardenpark met een aantal grote plassen die zijn ontstaan door onder andere kleiwinning. Een aantal plassen is gedempt voor gebruik als afvalstortplaats. Dit deel van het gebied wordt mede gebruikt als recreatiegebied. Verder is een deel van het gebied in agrarisch gebruik als grasland. Langs de Nederrijn liggen op hogere gronden twee oude steenfabrieken. Verspreid in het gebied staan woningen. Aan de noordoostzijde zijn twee clusters van woningen te onderscheiden, De Praets en 't Heuveltje. Nabij de beide steenfabrieken staat eveneens een aantal woningen.

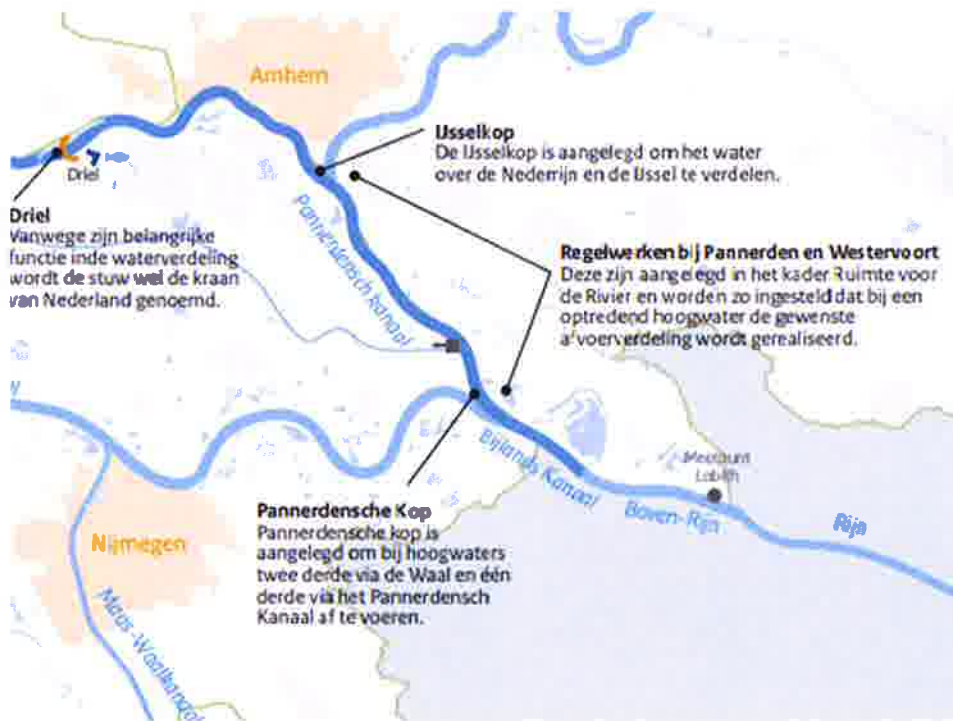

In het bestemmingsplan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" zijn nieuwe stedelijke ontwikkelingen voorzien in twee ontwikkelgebieden, Stadsblokken en Meinerswijk (zie afbeelding 2.2).

Afbeelding 2.2: Plangebied bestemmingsplan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" met de ligging van de ontwikkelgebieden "Stadsblokken" en "Meinerswijk" (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

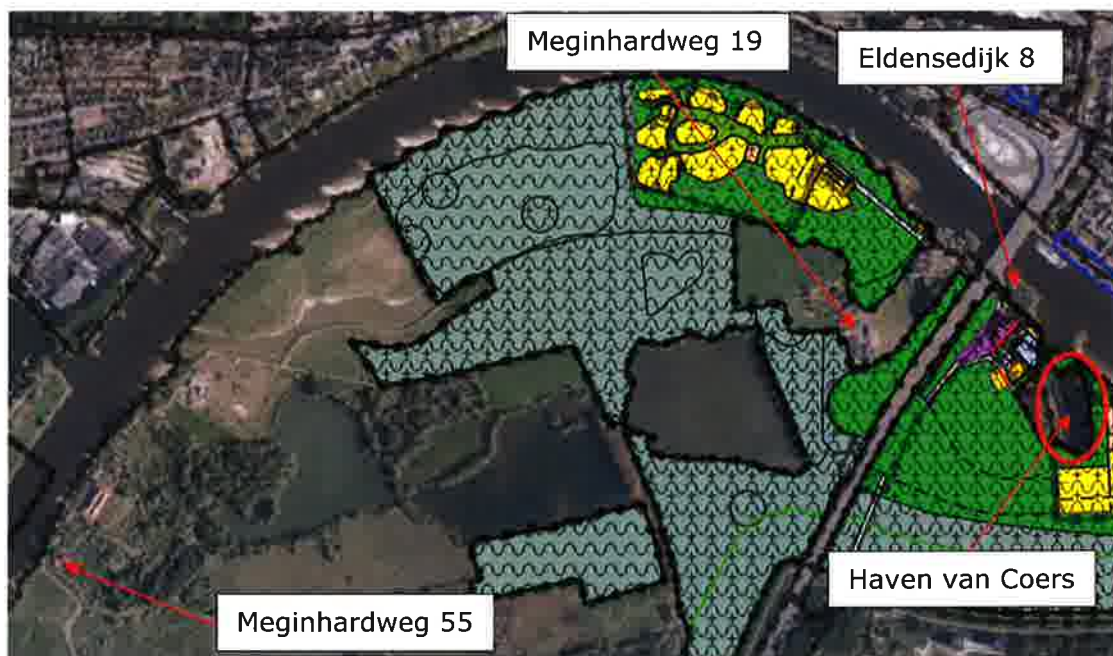
Het water in de Nederrijn komt vanaf Lobith. Dit water wordt middels regelwerken verdeeld over de Rijntakken de Waal, de Nederrijn-Lek en de IJssel. In afbeelding 2.3 staan de regelwerken weergegeven.

Afbeelding 2.3: afvoerverdeling middels regelwerken (bron: Operationeel Watermanagement Nederrijn en Lek, RWS)

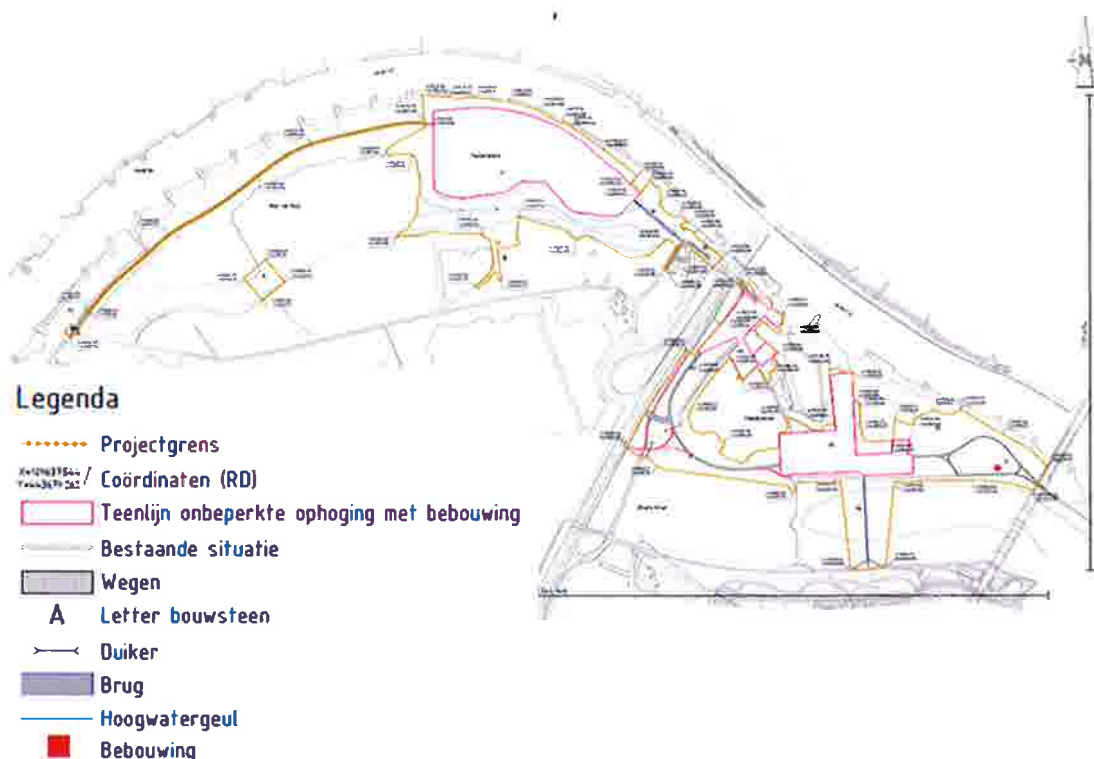
Locatie appellanten

Appellanten wonen in het gebied Stadsblokken Meinerswijk, maar buiten het plangebied. K. van Loon en R. Pouwels (3), A.R. van Duinen en M.O. Claassen (4), P. Eijkelkamp en C. Helldorfer (5), H.C. Comijs en M. Vinkenburg (6) P.L. Lettink en R.J.H. Jansen (7), C.H.W. Peters (8), J.M. van Vliet en T.P. Verplak (9) wonen in woonschepen in de Haven van Coers. Appellant R. van Vulpen (10) woont aan de Eldensendijk 8. Appellante H. Stroot (11) woont aan de Meginhardweg 19 in het woongebied 't Heuveltje. Appellant G. Litjens woont aan de Meginhardweg 55 (zie afbeelding 2.4).

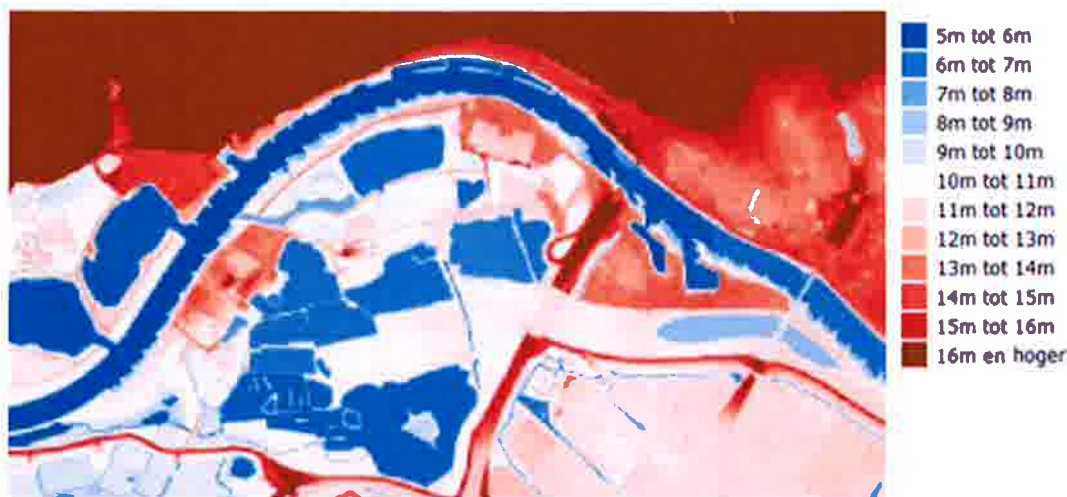
Afbeelding 2.4: Ligging woonschepen/woningen appellanten ten opzichte van het plangebied.

De watervergunning ziet met name op het noordelijke, aan de Nederrijn gelegen deel van Stadsblokken Meinerswijk (zie afbeelding 2.5).

Afbeelding 2.5: Situatietekening met projectgrens t.b.v watervergunning (bron: aanvraag watervergunning, stuk 10).

De maaiveldhoogte in het gebied Stadsblokken Meinerswijk varieert van ongeveer 8,5 tot 16,0 m+NAP. Een groot deel van dit uiterwaardengebied ligt lager dan 11,0 m+NAP (zie afbeelding 2.6). Omdat de instroomdrempel naar de Groene Rivier hoger ligt op 11,2 m+NAP, en het waterpeil in de Nederrijn jaarlijks hoger stijgt dan 11,35 m+NAP, overstroomt dit deel van de uiterwaarden ieder jaar gedurende een bepaalde tijd (zie watertoets, bijlage 14 van de plantoelichting, blz. 9).

Afbeelding 2.6: Huidige maaiveldhoogte t.o.v. NAP (bron: watertoets).

In het gebied Stadsblokken Meinerswijk ligt een aantal hoger gelegen gebieden, die op grond van vigerende vergunningen beschouwd worden als hoogwatervrij (zie ook de Appendix). Feitelijk zijn deze gebieden niet helemaal hoogwatervrij. De huidige maaiveldhoogte varieert op deze locaties van ongeveer 11 m tot 13,5 m+NAP², terwijl de waterstand bij hoogwater³ kan stijgen tot ongeveer 13,85 m+NAP.

Voor een indruk van de situatie ter plaatse verwijs ik naar de fotobijlage STAB-1.

2.2 De beoogde ontwikkeling

De provincie Gelderland werkt samen met de gemeente Arnhem aan gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk. Het bestemmingsplan dat nu voorligt, voorziet in de bouw van maximaal 430 woningen, de daarbij behorende infrastructuur, en voorzieningen. Om dit buitendijks gelegen plan mogelijk te maken, wordt een deel van een buitendijks gelegen festivalterrein verlaagd, en een nevengeul aangelegd die verbonden wordt met de plas van Bruil. Kondor Wessels Projecten BV is de projectontwikkelaar die de benodigde vergunningen heeft aangevraagd. In het onderzoek staan het bestemmingsplan en de watervergunning centraal, die hierna worden toegelicht.

² Deze maaiveldhoogte is gebaseerd op het AHN.

³ Onder hoogwater wordt hier verstaan de situatie dat de afvoer van de Rijn bij het meetpunt in Lobith 16.000 m³/s bedraagt.

2.3 Het plan en de watervergunning

2.3.1 Bestemmingsplan Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk

Het bestemmingplan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" beoogt van het plangebied één aaneengesloten uiterwaardenpark te maken, met meer doorgaande (fiets-)routes, struinpaden, zwem- en vaarmogelijkheden, natuurbeleving en ruimte voor cultuur en festivals. Het plangebied bevat twee ontwikkelgebieden, Stadsblokken en Meinerswijk. Deze gebieden kunnen ontwikkeld worden voor wonen, (water)sport, festivals, cultuur en natuur (plantoelichting paragraaf 4.2).

Het bestemmingsplan maakt niet-riviergebonden ontwikkelingen in de uiterwaarden mogelijk. Dit is op grond van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (hierna: Barro) en de Beleidslijn grote rivieren (hierna: Bgr) alleen mogelijk is als tegelijk ook ruimte voor de rivier gecreëerd wordt. Daarom maakt het plan maatregelen mogelijk die leiden tot een verbetering van de doorstroming van de Nederrijn en een beperkte stijging van het rivierpeil bij hoogwater.

Hiertoe wordt onder meer een nieuwe nevengeul gegraven in het verlengde van de Plas van Bruil, tot aan De Praets. Daarnaast wordt de weg van De Praets naar de woningen in Meinerswijk (Meinerseiland) vormgegeven als een doorlaatwerk; een brug waar bij hoog water de Nederrijn onderdoor gaat stromen.

Ten slotte wordt bij het evenemententerrein op de kop van Stadsblokken meer ruimte gemaakt voor de Nederrijn. Een deel van het evenemententerrein bij de John Frostbrug wordt verlaagd. Hiermee ontstaat meer doorstroomruimte in de bottleneck van de rivier (zie plantoelichting paragraaf 4.2.1). De maatregelen zijn weergegeven in afbeelding 2.7.

Afbeelding 2.7: Rivierverruimende maatregelen (bron: plantoelichting).

Voor meer informatie over de bestemmingen en de bestemmingsregelingen (zowel oud als nieuw) verwijst ik naar de Appendix.

2.3.2 De watervergunning

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 11 januari 2021 een watervergunning aan de projectontwikkelaar verleend voor:

- "het gebruikmaken van het rijkswaterstaatswerk de Neder-Rijn of de daartoe behorende beschermingszone door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werkzaamheden te verrichten, werken te maken of te behouden, dan wel vaste substanties of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen te weten het maken en behouden van onbeperkte ophogingen met bebouwing, beperkte ophogingen, 3 bruggen, een paviljoen, het afmeren van een drijvende voorziening en het aanbrengen en behouden van vegetatie op diverse percelen in de gemeente Arnhem aan de linkeroever van de Neder-Rijn tussen kmr 882.935 en kmr 886.000 in de gemeente Arnhem;
- het uitvoeren van handelingen in de buitendijkse beschermingszone van de Malburgse Bandijk ter plaatse van dijkpaal DR 149."

In de watervergunning zijn drie gebieden aangegeven als onbeperkte ophogingen⁴ (W1 in Meinerswijk, W2 en W3 in Stadsblokken; zie afbeelding 2.8). Dit zijn de locaties waar de woningen en de bedrijven in het bestemmingsplan voorzien zijn. Verder zijn de volgende compenserende maatregelen opgenomen (zie artikel 3.2.5):

1. *"De onderstaande compenserende maatregelen moeten gelijktijdig worden aangelegd met de onder besluit III nummer 1.1 genoemde werken:*
 - *een geul aan de zuidzijde van Meinerseiland met een bodemhoogte op maximaal NAP + 5,00 m (bouwsteen A);*
 - *het verwijderen van de dam tussen de Plas van Bruil en de geul aan de westzijde van de Plas van Bruil tot een hoogte van NAP + 6,70 m (bouwsteen B);*
 - *een instroomdrempel op een hoogte van maximaal NAP + 12,00 m en met een netto doorstroom breedte van minimaal 100 m (bouwsteen C);*
 - *het verlagen van het oostelijke deel van het festivalterrein ten westen van de John Frostbrug tot een hoogte van maximaal NAP + 12,00 m (bouwsteen D1);*
 - *het verlagen van kaden ten zuiden van de nieuwe nevengeul tot maximaal NAP + 11,65 m (bouwsteen E);**een en ander uit te voeren zoals aangegeven op de bij dit besluit gevoegde tekeningen.*
2. *De vergunninghouder dient de onder lid 1 genoemde werken te allen tijde in stand te houden.*
3. *De geul aan de zuidzijde van Meinerseiland (bouwsteen A) mag niet ondieper worden dan NAP + 5,00 m.*
4. *Het oostelijke deel van het festivalterrein ten westen van de John Frostbrug mag niet hoger reiken dan NAP + 12,00 m."*

⁴ Uit de beantwoording van vragen van STAB door verweerder blijkt dat verweerder onder een onbeperkte ophoging verstaat: "een ophoging waarbij er geen maximale hoogte in de vergunning wordt vastgelegd, maar uitsluitend de contour waarbinnen de ophoging mag worden uitgevoerd" (zie beantwoording vraag 4 op blz. 4 in bijlage STAB-7).

Afbeelding 2.8: Ligging van de bouwstenen conform de watervergunning (bron: Rivierkundig onderzoek, watervergunning, afbeelding 2.5).

Voor meer informatie over de watervergunning verwijs ik naar de Appendix.

2.4 Rivierkundig onderzoek

Om te bepalen wat de rivierkundige effecten zijn van het plan "Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk" en of daarmee voldaan kan worden aan de vereisten uit de Bgr heeft Witteveen+Bos (hierna: W+B) in opdracht van de projectontwikkelaar een rivierkundig onderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn opgenomen in het rapport "Masterplan Eilanden 3.0 - Stadsblokken Meinerswijk - Rapport Rivierkundig Onderzoek" van 20 maart 2020 (zie dossierstukken watervergunning; hierna: Rivierkundig onderzoek).

Bij het bepalen van de rivierkundige effecten heeft W+B de Baseline- en WAQUA-modellen gebruikt die ter beschikking zijn gesteld door Rijkswaterstaat Oost-Nederland (zie blz. 15 van het Rivierkundig onderzoek). W+B is verder uitgegaan van het Rivierkundig Beoordelingskader (hierna: RBK) versie 4.0 van 2017 en een maatgevende hoogwaterafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith. W+B heeft daarbij opgemerkt dat dit overeenkomt met de hoogwaterreferentie die in de actuele versie (versie 5.0) van het RBK genoemd is (zie blz. 24).

Voor het bepalen van de rivierkundige effecten is W+B uitgegaan van de bouwstenen zoals opgenomen in de watervergunning (zie blz. 11-14 en paragraaf 2.3.1 van dit verslag). De nieuwe ligging van de terreinen met onbeperkte ophogingen is weergegeven in afbeelding 2.9.

Afbeelding 2.9: Terreinen met onbeperkte ophogingen in de nieuwe situatie.

Als referentiesituatie is W+B uitgegaan van de vergunde situatie met daarin de gebieden met onbeperkte ophoging zoals weergegeven in afbeelding 2.10 (zie voor de vergunningen de Appendix).

Omdat de actuele en vergunde situatie niet met elkaar overeenkomen heeft W+B zowel de effecten op basis van de vergunde situatie als ook de effecten op basis van de actuele situatie berekend. De resultaten daarvan zijn weergegeven in bijlage II van het rapport (blz. 17).

Afbeelding 2.10: Terreinen met onbeperkte ophoging in de referentiesituatie.

De extra voorgenomen rivier verruimende maatregelen zijn als volgt beschreven (zie blz. 5):

- het aanleggen van een instroomdrempel bij Meinerswijk die aansluit op een nieuwe nevengeul onderlangs Meinerseiland en deze te verbinden met de Plas van Bruil;
- het aansluiten van de Plas van Bruil op de ten westen van deze plas gelegen bestaande nevengeul;
- het verkleinen van de terreinen met onbeperkte ophoging op Stadsblokken en Meinerswijk;
- het verlagen van het maaiveld op het evenemententerrein op Stadsblokken.

W+B heeft de volgende rivierkundige effecten bepaald en getoetst aan het RBK versie 4.0 (zie blz. 24):

- waterstanden langs de rivieras bij maatgevend hoogwater (MHW – afvoer bij Lobith 16.000 m³/s);
- waterstanden buiten de rivieras bij MHW;
- afvoerverdeling bij MHW⁵ en normaal hoogwater (NHW – afvoer bij Lobith 10.000 m³/s);
- waterstanden en inundatiefrequenties;
- stroombeeld uiterwaard;

⁵ Afvoerverdeling bij Maatgevende HoogWaterstand, de wijze waarop het water wordt verdeeld over de verschillende rivieren.

- stroombeeld hoofdgeul;
- morfologische effecten;
- overige aspecten zoals ijsafvoer, onttrekking water uit zomerbed, morfologische effecten in de uiterwaard.

W+B concludeert over de waterstandeffecten het volgende (zie blz. 39):

- de nieuwe nevengeul resulteert in een daling van de maximale waterstand op de rivieras van 102 mm. Bij de instroom van de nevengeul ontstaat lokaal een opstuwingspiek van maximaal 13 mm;
- langs de primaire waterkering aan de zuidkant van Meinerswijk wordt een stijging van de MHW-waterstand verwacht van 13-15 mm;
- afvoerverdeling: het effect op de afvoerverdeling bedraagt een toename van afvoer door de Nederrijn van 29 m³/s bij MHW.

3 Vergelijking plannen en vergunningen

In dit hoofdstuk beschrijf ik voor de ontwikkelgebieden Stadsblokken en Meinerswijk wat het plan en de watervergunning mogelijk maken ten opzichte van het voorheen geldende bestemmingsplan en de vergunningen. Ook beschrijf ik op welke wijze de compenserende maatregelen in het plan en de watervergunning zijn geregeld en wat voorheen mogelijk was. Voor meer informatie over de planregelingen en de vergunningen verwijs ik naar de Appendix.

3.1 Ontwikkelgebied Stadsblokken

In het westelijk deel van het ontwikkelgebied Stadsblokken zijn woningbouw en een (verplaatsing van een) watersportcentrum voorzien. Deze ontwikkelingen zijn grotendeels mogelijk gemaakt op gronden die voorheen in het bestemmingsplan "Stadsblokken-Meinerswijk 2015" de bestemming "Groen – Landschap en park" hadden. Op deze gronden konden geen gebouwen worden opgericht. Voor het overige deel van ontwikkelgebied Stadsblokken gold alleen de bouwverordening Arnhem 2003. In de bouwverordening zijn geen beperkingen opgenomen die zien op de functies/bestemmingen van de gronden (zie voor de bouwverordening bijlage STAB-7.1). De ontwikkelingen uit het nieuwe bestemmingsplan waren daarom onder de in de bouwverordening opgenomen voorwaarden al mogelijk.

De ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt op gronden die op basis van een vergunning op grond van de rivierenwet, van 27 november 1975 onbeperkt konden worden opgehoogd (zie Appendix voor informatie over deze vergunning).

In het oostelijk deel van het ontwikkelgebied Stadsblokken zijn woningbouw en bedrijven voorzien. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt op gronden waar alleen de bouwverordening gold en waren derhalve onder voorwaarden al planologisch mogelijk. De genoemde ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt op gronden buiten de gebieden waar onbeperkte ophogingen vergund waren. Het plan maakt verder een ontsluitingsweg mogelijk naar de Eldensedijk/Eldenseweg. Deze gronden kunnen op grond van de vergunning van 27 november 1975 onbeperkt opgehoogd worden. Uit de kaart "Gebiedsinrichting Bodemhoogtekaart t.b.v. watervergunning Stadsblokken" blijkt dat in het voorliggende plan de ontsluitingsweg is opgenomen als beperkte ophoging met een hoogte van 14 m+NAP, in westelijke richting oplopend tot 16 m+NAP bij de aansluiting op de bestaande Eldensedijk/Eldenseweg.

3.2 Ontwikkелgebied Meinerswijk

De woningbouwontwikkeling in het ontwikkelgebied Meinerswijk is grotendeels mogelijk gemaakt op gronden waar alleen de bouwverordening gold en waar derhalve woningen gebouwd konden worden. De woningbouw in het oosten van Meinerswijk is voorzien op gronden die voorheen in het bestemmingsplan "Stadsblokken Meinerswijk 2015" de bestemming "Agrarisch met waarden" hadden. Het westelijk deel van het ontwikkelgebied ligt op gronden die voorheen de bestemming "Handel en Nijverheid" hadden op grond van het bestemmingsplan "Polder Meinerswijk". Hier konden geen gebouwen worden opgericht. De woningbouw is grotendeels mogelijk gemaakt op gronden die op basis van een watervergunning van 6 maart 2008 onbeperkt konden worden opgehoogd. Dit geldt niet voor de woningen aan de westzijde van het ontwikkelgebied.

3.3 Compenserende maatregelen

3.3.1 Festivalterrein Stadsblokken

Op het festivalterrein dat aan de oostzijde van Stadsblokken ligt, is een verlaging van het huidige maaiveld als compenserende maatregel in het bestemmingsplan en de watervergunning opgenomen. Voorheen gold hier de bouwverordening. In het nieuwe bestemmingsplan hebben deze gronden de bestemming "Groen – Landschap en park" met als aanduiding "evenemententerrein" en de dubbelbestemming "Waterstaat" gekregen. Deze gronden zijn onder andere bestemd voor waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier, en het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier (zie artikel 17.1, onder a en b). De bestemming maakt daarmee de inzet van het oostelijk deel van het festivalterrein voor waterberging tijdens hoogwater mogelijk. In het bestemmingsplan is geen voorwaardelijke verplichting opgenomen, die betrekking heeft op de realisatie van deze compenserende maatregel.

In de watervergunning is in voorschrift 3.2.5, lid 1, het verlagen van het oostelijk deel van het festivalterrein ten westen van de John Frostbrug tot een hoogte van maximaal 12 m+NAP (Bouwsteen D) als compensatie opgenomen. Daarbij is verwezen naar de bij de vergunning opgenomen tekening met bodemhoogtes ("Gebiedsinrichting Bodemhoogtekaart t.b.v. watervergunning Stadsblokken"). Ook is in dit voorschrift vastgelegd dat de compenserende maatregel gelijktijdig moet worden aangelegd met de in de vergunning beschreven ontwikkeling van stedelijke functies.

Tevens is in de vergunning opgenomen dat de vergunninghouder de verlaging in stand moet houden (lid 2) en dat het terrein niet hoger mag reiken dan 12 m+NAP (lid 4).

3.3.2 Nevengeul Meinerswijk

In Meinerswijk dient als compenserende maatregel een nieuwe nevengeul aangelegd te worden. Aan de gronden waar deze nevengeul is voorzien, zijn in het nieuwe plan de bestemmingen "Groen – Landschap en park" en "Natuur", en de dubbelbestemming "Waterstaat" toegekend (zie ook de Appendix). Zoals hiervoor voor het festivalterrein beschreven, maakt de bestemming "Groen – Landschap en park" het gebruik van de gronden voor waterberging mogelijk. De bestemming "Natuur" maakt op de gronden een nevengeul mogelijk (zie artikel 8.1, onder e). Daarmee is de aanleg van de nevengeul en de waterbergende functie ervan is daarmee planologisch mogelijk gemaakt.

Daarnaast is in de planregels geborgd dat voor de woningen in Meinerswijk pas een omgevingsvergunning voor het bouwen mag worden verleend als de geul zoals opgenomen in de watervergunning is aangelegd (12.2, onder e).

Zoals ook beschreven in paragraaf 2.2.2 van dit verslag is in artikel 3.2.5 van de watervergunning over de nevengeul opgenomen dat de volgende werken moeten worden uitgevoerd:

- Een geul aan de zuidzijde van Meinerseiland met een bodemhoogte op maximaal 5 m+NAP (bouwsteen A);
- Het verwijderen van de dam tussen de Pals van Bruil en de geul aan de westzijde van de Plas van Bruil tot een hoogte van 6,70 m+NAP (bouwsteen B);
- Een instroomdrempel op een hoogte van maximaal 12 m+NAP en met een doorstroombreedte van minimaal 100 m (bouwsteen C);
- Het verlagen van kaden ten zuiden van de nieuwe nevengeul tot maximaal 11,65 m+NAP (bouwsteen E).

De exacte ligging en de bodemhoogtes van de nevengeul zijn vastgelegd in de tekening "Gebiedsinrichting Bodemhoogtekaart t.b.v. watervergunning Meijnerswijk".

In dit voorschrift is verder vastgelegd dat de compenserende maatregel gelijktijdig moet worden aangelegd met de in de vergunning beschreven ontwikkeling van stedelijke functies. Tevens is opgenomen dat de vergunninghouder de verlaging in stand moet houden (lid 2).

De watervergunning voorziet verder in een kleiner oppervlak van de gebieden met onbeperkte ophogingen. Dit heeft een waterstandsverlagend effect ten opzichte van

de oude situatie (zie beantwoording van vragen van STAB door verweerder in bijlage STAB-7, vraag 5).

De instandhouding van de compenserende maatregelen, na de aanleg ervan, is in de planregels geborgd aangezien de gronden niet zonder omgevingsvergunning mogen worden opgehoogd (zie artikel 7.5.1, onder e). Een eventuele omgevingsvergunning voor het ophogen kan alleen worden afgegeven met een positief advies van de rivierbeheerder (zie artikel 17.2).

3.4 Resumé

De ontwikkelingen in het westelijk deel van ontwikkelgebied Stadsblokken waren gedeeltelijk planologisch mogelijk en lagen binnen het gebied met onbeperkte ophogingen. De ontwikkelingen in het oostelijk deel van het ontwikkelgebied waren onder voorwaarden planologisch mogelijk, maar lagen buiten de gebieden waar onbeperkte ophogingen vergund waren.

De ontwikkelingen in ontwikkelgebied Meinerswijk waren grotendeels al mogelijk op grond van het voorheen geldende bestemmingsplan en de watervergunning. Een deel van de woningbouw - een strook aan de westzijde - was planologisch niet mogelijk en viel buiten het gebied met onbeperkte ophogingen. Een deel van de woningbouw aan de oostzijde was planologisch niet mogelijk, maar ligt binnen het gebied waar onbeperkte ophogingen mogelijk waren.

Het bestemmingplan en de vergunning maken de aanleg compenserende maatregelen mogelijk. Ook de in stand houding is planologisch geborgd. De realisatie van de ontwikkelingen in Stadsblokken is in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt zonder dat compenserende maatregelen worden aangelegd. Voor de woningen in Meinerswijk geldt de aanleg van de nevengeul als voorwaardelijke verplichting. In de vergunning is wel opgenomen dat de compenserende maatregelen gelijktijdig moeten worden aangelegd met de stedelijke ontwikkelingen.

4 Toetsing aan Barro, Bgr en RBK

4.1 Standpunten van partijen

Appellanten maken bezwaar tegen het bestemmingsplan en de watervergunning aangezien deze volgens hen in strijd zijn met het Barro, respectievelijk de Bgr. Zij menen dat de woningbouw die mogelijk is gemaakt op Stadsblokken in een gebied ligt dat gunstig is gelegen om extra afvoer mogelijk te maken. De woningen, gebouwen, infrastructuur en toegangswegen zullen dan ook een belemmering vormen voor toekomstige rivierverruiming. Het is volgens hen onvoldoende gemotiveerd in hoeverre het project op de lange termijn in de weg staat aan verdere maatregelen om een hogere waterafvoer verantwoord te laten plaatsvinden. Ook staan zij op het standpunt dat onvoldoende gemotiveerd is op welke wijze rekening is gehouden met het criterium uit het Barro dat de ontwikkeling plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt zo gunstig mogelijke locatie.

Ten slotte trekt de in de vergunning opgenomen nevengeul volgens appellanten meer water aan dan volgens het RBK is toegestaan, waardoor de waterverdeling uit evenwicht zal raken. Er is niet onderbouwd waarom dit aanvaardbaar zou zijn.

In het verweerschrift (gemeente) is aangegeven dat de watervergunning in overeenstemming is met zowel het Barro als de Bgr en dat dit derhalve ook voor het bestemmingsplan geldt (blz. 8, verweer gemeente).

In het verweerschrift (RWS) is aangegeven dat de maatregelen in het plan (graven nevengeul, ruimte bij het evenemententerrein) leiden tot een betere doorstroming, een verlaging van de rivierstand (per saldo) en een beperking van de stijging bij hoogwater. De maatregelen zijn in de watervergunning geborgd en worden in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt. De verruimende maatregelen liggen op een aanvaardbare en rivierkundig zo gunstig mogelijke locatie. Hiermee wordt aan zowel het Bgr als het Barro voldaan. Bij de afweging zijn langetermijnverwachtingen (waaronder ontwikkelingen van het klimaat) betrokken. Uit het MIRT-onderzoek voor de Huissensche waarden – Stadsblokken Meinerswijk volgt dat aanvullende rivierverruimende maatregelen mogelijk zijn. Over de afvoerverdeling is gesteld dat gestreefd wordt naar substantiële rivierverruiming op de Boven-IJssel. Om de effecten daarvan op de afvoerverdeling te compenseren, moet eveneens verruiming op de Nederrijn plaatsvinden.

4.2 Bevindingen STAB

4.2.1 Toetsing aan Barro en Bgr

Het toetsingskader voor het voorliggende bestemmingsplan en watervergunning die activiteiten mogelijk maken in het rivierbed van de Nederrijn, wordt gevormd door het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Beleidslijn grote rivieren (Bgr).

In het Barro is het nationaalruimtelijk beleid voor onder andere de grote rivieren geborgd (zie titel 2.4). Deze titel regelt de ruimtelijke doorwerking van onder andere de Bgr voor zover het gebieden betreft die daarin worden gereserveerd voor mogelijke toekomstige rivierverruimende maatregelen (zie toelichting Barro). De voorwaarden uit het Barro betreffen de ruimtelijke ontwikkelingen die een plan mogelijk maakt ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan. In het Bgr zijn beleidsregels opgenomen voor nieuwe vergunningplichtige niet-riviergebonden activiteiten.

Het Barro bevat regels voor ruimtelijke plannen voor gronden die in het rivierbed van de grote rivieren liggen (artikel 2.4.3) en extra regels voor gronden die in het stroomvoerend deel van het rivierbed liggen (artikel 2.4.4 en 2.4.5). Het gebied Stadsblokken Meinerswijk ligt in het stroomvoerend deel van het rivierbed, zoals begrensd in bijlage 3 bij het Barro (zie artikel 2.4.1).

De Bgr omvat een aantal beleidsregels voor niet-riviergebonden activiteiten in het gedeelte van het rivierbed waarop het stroomvoerend regime van toepassing is (Bgr geldend vanaf 15 juli 2020). Uit de kaarten behorende bij de Bgr (kaartblad 067, gedateerd 1 juli 2020) blijkt dat voor Stadsblokken Meinerswijk het stroomvoerend regime geldt. Uit de toelichting op de Bgr blijkt dat de Bgr het gemeenschappelijke toetsingskader is voor het ruimtelijk- en het vergunningenspoor.

In het Barro is vastgelegd dat als een bestemmingsplan een nieuwe niet-riviergebonden activiteit mogelijk maakt in het stroomvoerend deel van het rivierbed, deze activiteit per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien **zo gunstig mogelijke** locatie. Op grond van artikel 2.4.4 zijn namelijk alleen riviergebonden activiteiten mogelijk in het stroomvoerend deel van het rivierbed. In artikel 2.4.5 is daarop een uitzondering gemaakt voor niet-riviergebonden activiteiten die per saldo meer ruimte voor de rivier opleveren op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo gunstig mogelijke locatie (lid 1). In de Bgr is een vergelijkbare bepaling opgenomen dat toestemming mogelijk is voor activiteiten die

met rivierverruiming per saldo meer ruimte voor de rivier opleveren op een rivierkundig gezien **aanvaardbare** locatie (artikel 6, onder e). Wat juridisch gezien het verschil is tussen de betekenis van deze beide bepalingen blijkt niet uit de toelichtingen op het Barro en de Bgr.

De beroepsgronden betreffen ook artikel 2.4.3, lid 1, onder b en c van het Barro, waarin is bepaald dat nieuwe bestemmingen in een rivierbed alleen mogelijk zijn als deze geen feitelijke belemmering voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier (onder b) en als deze zodanig gesitueerd zijn dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is (onder c).⁶ In de Bgr zijn gelijkkluidende voorwaarden opgenomen voor activiteiten als bedoeld in artikel 6, onder e (zie artikel 7.1, onder b en c).

Hierna ga ik eerst in op de locatie van de rivierverruimende maatregelen (artikel 2.4.5 Barro en artikel 6, onder 2 Bgr). Daarna ga ik in op de mogelijke belemmering vergroting afvoercapaciteit (artikel 2.4.3, lid 1, onder b Barro en artikel 7.1, onder b Bgr) en de situering met zo gering mogelijke waterstandsverhoging of afname bergend vermogen (artikel 2.4.3, lid 1, onder c, Barro en artikel 7.1, onder c, Bgr).

Locatie rivierverruimende maatregelen

De wijzigingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, geven per saldo meer ruimte voor de rivier. Uit het Rivierkundig onderzoek blijkt namelijk dat de ontwikkelingen per saldo leiden tot een verlaging van de rivierwaterstand van ongeveer 10 cm. Dat het plan voldoet aan deze voorwaarde uit artikel 2.4.5 van het Barro is niet in geschil. Appellanten menen echter dat verweerders onvoldoende gemotiveerd hebben dat voldaan is aan de voorwaarde uit artikel 2.4.5 van het Barro dat de ruimte voor de rivier moet plaatsvinden op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo gunstig mogelijke locatie.

In de plantoelichting is beschreven dat het voorliggend plan per saldo voorziet in meer ruimte voor de rivier onder meer door de aanleg van een nieuwe nevengeul in het verlengde van de Plas van Bruil, tot aan De Praets. Verder is gesteld dat ook bij het evenemententerrein op de kop van Stadsblokken meer ruimte wordt gemaakt voor de Nederrijn. Hiermee ontstaat meer doorstroomruimte in de bottleneck van de rivier. In

⁶ Appellanten voeren niet aan dat geen sprake is van compensatie van de (resterende) waterstandeffecten of afname van het bergend vermogen (2.4.3, lid 2) of dat niet beschreven zou zijn hoe de effecten op de waterstand en de afname van het bergend vermogen worden gecompenseerd (2.4.3, lid 3).

de plantoelichting is verder gesteld dat deze maatregelen bijdragen aan het verbeteren van de doorstroming en het beperken van de stijging bij hoog water. Aangegeven is dat het plan de genoemde maatregelen mogelijk maakt en dat deze onderdeel uitmaken van de voor het project te verlenen watervergunning. In de plantoelichting is tot slot vermeld dat de aanleg van de nevengeul tevens juridisch planologisch verankerd is. In de planregels is namelijk vastgelegd dat een omgevingsvergunning voor het bouwen van woningen op Meinerseiland pas wordt verleend zodra de nieuwe nevengeul is aangelegd (zie plantoelichting paragraaf 3.2.1.5). In de watertoets, die is bijgevoegd als bijlage 14 bij de plantoelichting, is aanvullend aangegeven dat de effecten van de ontwikkeling op rivierkundige aspecten voor de Nederrijn zijn bepaald in het kader van de watervergunning (zie paragraaf 1.3).

Ik merk op dat uit de plantoelichting niet expliciet blijkt dat de situering van de ruimte voor de rivier punt van overweging is geweest. Ik kan niet vaststellen dat sprake is van een zodanige situering dat de ruimte voor de rivier plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo gunstig mogelijke locatie. Voor de rivierkundige effecten is verwezen naar de watervergunning.

In antwoord op vragen van STAB hebben verweerders aangegeven dat zij aansluiting hebben gezocht bij de Handreiking Bgr, waarin is aangegeven dat de aard en omvang van de rivierverruiming in verhouding moeten staan tot de ingreep, en dat de rivierverruiming moet plaatsvinden op een rivierkundig gezien aanvaardbare locatie. Uit de beantwoording maak ik op dat Rijkswaterstaat het initiatief als rivierbeheerder heeft beoordeeld en van mening is dat met het initiatief kan worden ingestemd aangezien sprake is van waterstandsdeling ter plaatse van het initiatief. Daarmee voldoet het initiatief aan het criterium dat de verruiming de veiligheid op de locatie of in de nabijheid van het initiatief moet vergroten, zo geven verweerders aan (zie bijlage STAB-8).

Rijkswaterstaat heeft het project getoetst met behulp van het RBK versie 04. In het memo "Rivierkundig advies plan eilanden 3.0 Stadsblokken Meinerswijk" van 8 mei 2020 (hierna: Rivierkundig advies) is deze toets toegelicht (zie verweerschrift (RWS), bijlage 3). Rijkswaterstaat concludeert dat de rivierkundige effecten aanvaardbaar zijn en dat het plan voldoet aan de voorschriften die vanuit de Bgr gesteld worden aan activiteiten die "per saldo ruimte voor de rivier opleveren op een rivierkundig gezien aanvaardbare locatie" (zie blz. 7). De waterstandsdeling van ongeveer 10 cm staat volgens Rijkswaterstaat in verhouding tot het initiatief en is voldoende om in te

kunnen stemmen met het bestemmingsplan en de vergunning gelet op artikel 6e van de Bgr en artikel 2.4.5 van het Barro (zie blz. 1).

Ik stel vast dat verweerders voor de beoordeling op grond van het Barro of de ruimte voor de rivier op een vanuit rivierkundig oogpunt zo gunstig mogelijke locatie plaatsvindt, hebben aangesloten bij de Handreiking Bgr. Op grond van de Handreiking Bgr is beoordeeld of de ruimte voor de rivier wordt gecreëerd op een aanvaardbare locatie conform de Bgr. Uit de beoordeling blijkt niet dat de rivierverruiming plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo gunstig mogelijke locatie, conform het ruimtelijk beoordelingskader.

Belemmering vergroting afvoercapaciteit

In het Rivierkundig advies heeft Rijkswaterstaat gesteld dat uit een MIRT-onderzoek blijkt dat in het gebied voldoende mogelijkheden zijn voor rivierverruimende maatregelen buiten het plangebied van het voorliggende plan. Het initiatief wordt daarom volgens Rijkswaterstaat niet gerealiseerd op een locatie waar in de toekomst ruimte nodig is voor rivierverruimende maatregelen. Daarmee is volgens Rijkswaterstaat voldaan aan artikel 7 van het Bgr en artikel 2.4.3 van het Barro (zie Rivierkundig advies, blz. 1).

In de beantwoording van vragen van STAB is door verweerders aangegeven dat ook voor de beoordeling of sprake is van een belemmering van de vergroting van de afvoercapaciteit aansluiting is gezocht bij de Handreiking Bgr (zie bijlage STAB-7, vraag 8). Verweerders geven aan dat zij de beoordeling of sprake zal zijn van een feitelijke belemmering doorgaans baseren op rivierkundige knelpunten of voorgenomen maatregelen die vastliggen in bestuurlijk geaccordeerde rapportages of beleidsdocumenten. In geen van de beschouwde beleidsregels, beleidsdocumenten of programma's worden knelpunten gesignaleerd of zijn maatregelen vastgelegd op de locaties die onderdeel zijn van het plan Stadsblokken Meinerswijk. Voor de Nederrijn-Lek is er geen opgave om de afvoercapaciteit te vergroten en er zijn er geen reserveringen voor rivierverruimende maatregelen langs de Nederrijn vastgelegd in de Voorkeursstrategie Rivieren.⁷

In dit specifieke geval is er volgens verweerders eveneens geen sprake van een toekomstig rivierkundig knelpunt en leidt het plan niet tot een belemmering om de

⁷ Binnen het Deltaprogramma is in 2014 de voorkeursstrategie voor de Rijn opgesteld om te kunnen voldoen aan de normen voor waterveiligheid. De voorkeursstrategie bevat een samenspel tussen dijkversterking en rivierverruiming.

afvoercapaciteit te vergroten. Uit het MIRT-Onderzoek IJsselkop blijkt volgens verweerders namelijk dat er in het gebied voldoende mogelijkheden zijn voor aanvullende rivierverruiming, mocht dit vanwege de afvoerverdeling of andere opgaven (zoals natuurontwikkeling of dijkversterking) nodig zijn. Ook blijft het mogelijk om de afvoercapaciteit van de rivier te vergroten door de dijken te verhogen.

Ik stel vast dat in de Handreiking Bgr is beschreven op welke wijze de afweging moet worden gemaakt of sprake is van een belemmering van de vergroting van de afvoercapaciteit (zie blz. 25, onder 7.1b). De afweging is gebaseerd op:

- de (nog niet uitgevoerde) maatregelen vanuit Ruimte voor de Rivier, Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG), Hoogwaterbeschermingsprogramma, Voorkeursstrategie Deltaprogramma Rivieren of Programma Integraal Riviermanagement;
- het oordeel van de rivierbeheerder of er sprake is van een (toekomstig) rivierkundig knelpunt.

Mij is niet gebleken dat er plannen zijn voor het verder inrichten van de uiterwaarden Stadsblokken Meinerswijk voor rivierverruiming. In het Deltaprogramma, het programma Integraal Riviermanagement en het Hoogwaterbeschermingsprogramma zijn voor Stadsblokken Meinerswijk geen plannen of projecten opgenomen. De Ruimte voor de Rivier-projecten en het NURG-programma zijn inmiddels uitgevoerd.

In het "MIRT onderzoek IJsselkop - Rivierkundig onderzoek, hydrologische analyse en kostenramingen" van 1 oktober 2018, waar verweerders naar verwijzen, zijn maatregelen in de Huissensche Waarden en Stadsblokken Meinerswijk onderzocht die een waterstandsdeling in het Rivierklimaatpark IJsselpoort⁸ zodanig kunnen compenseren dat de vastgelegde afvoerverdeling over de Rijntakken in stand kan blijven (zie bijlage STAB-7-3, blz. 1). De voorliggende planontwikkeling is in dit rapport als een autonome ontwikkeling opgenomen (zie blz. 5). Uit het rapport blijkt dat in het gebied Stadsblokken Meinerswijk verschillende maatregelen mogelijk zijn, die de waterstand kunnen verlagen. In het rapport is uitgegaan van een Rijnafvoer bij Lobith van 16.000 m³/s, terwijl voor de Huissensche Waarden en de IJssel een afvoer van

⁸ Rivierklimaatpark IJsselpoort betreft een beoogde rivierverruiming in de IJssel. De raden van de vijf betrokken gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar hebben daarvoor in 2020 een Intergemeentelijke Structuurvisie vastgesteld. De minister heeft op 24 oktober 2020 een voorkeursbeslissing genomen overeenkomstig met deze visie. De visie worden nu uitgewerkt. De maatregelen in het Rivierklimaatpark vinden naar verwachting plaats van 2024 tot en met 2028 (rivierklimaatpark.nl).

18.000 m³/s bij Lobith ook relevant is. Of de maatregelen voldoende zijn bij hogere afvoeren en of de geplande ontwikkelingen rivierverruiming voor hogere afvoeren belemmeren, blijkt niet uit het rapport. Of er aanleiding is om aan te nemen dat de noodzaak bestaat om meer ruimte te reserveren omdat de rijnafvoer meer stijgt dan waar verweerders rekening mee houden, wordt behandeld in hoofdstuk 5 van dit verslag.

Verder geven verweerders aan dat verdere rivierverruimende maatregelen in het gebied Stadsblokken Meinerswijk niet voor de hand liggen. Het afgraven van de gebieden die worden bebouwd zou namelijk leiden tot hoge kosten (vanwege planschade/onteigening en de aanwezigheid van vervuilingen in de ondergrond), ongewenste effecten (bijvoorbeeld voor de scheepvaart) en is rivierkundig beperkt effectief vanwege de aanwezigheid van het landhoofd van de Mandelabrug en woonbebouwing ter plaatse van De Praets en 't Heuveltje, die de doorstroming belemmeren.

Het is mijns inziens aannemelijk dat sprake zal zijn van de nodige investeringen indien het uiterwaardengebied ingericht moet worden voor verruiming van de rivier. Dit gelet op de feitelijke situatie, de eigendomsverhoudingen en het historische gebruik als vuilstort. Hoe deze kosten zich zullen verhouden tot de kosten die elders gemaakt moeten worden om eventueel noodzakelijke waterberging te realiseren, is op voorhand niet te zeggen aangezien daarvoor (nog) geen plannen zijn vastgesteld. Appellanten voerden tijdens het gesprek ter plaatse aan dat ingrijpende maatregelen, zoals het afgraven van het landhoofd van de Mandelabrug en onteigeningen, in de toekomst wellicht noodzakelijk kunnen blijken. De "makkelijke" rivierverruimende mogelijkheden zijn volgens hen in het kader van het programma Ruimte voor de Rivier al uitgevoerd. Of dan sprake zal zijn van ongewenste effecten en wat de rivierkundige effecten zullen zijn, kan ik niet beoordelen. Er liggen geen plannen of studies waaruit blijkt wat de mogelijkheden zijn voor meer waterberging ten opzicht van het genoemde MIRT onderzoek.

Situering met zo gering mogelijke waterstandsverhoging of afname bergend vermogen

Voor zover appellanten aanvoeren dat onvoldoende gemotiveerd is dat de ontwikkeling plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt zo gunstig mogelijke locatie, merk ik het volgende op.

In de Handreiking Bgr is de volgende toelichting gegeven op de voorwaarde dat sprake moet zijn van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is (zie Handreiking Bgr, blz. 25-26):

"Deze voorwaarde is erop gericht om – middels het optimaliseren en mede vormgeven van bestaande plannen – in hoogwatersituaties zo min mogelijk waterstandsverhoging of afname van het bergend vermogen (in delen van het rivierbed met een bergend karakter) te veroorzaken. Er moet eerst gezocht worden naar een goede situering en uitvoering voordat gezocht wordt naar compensatie voor de resterende effecten. Lokale omstandigheden, de aard van het plan, technische en financiële aspecten zijn sterk bepalend voor de mogelijkheden. Per geval wordt daarom op basis van een deskundigenoordeel invulling aan deze voorwaarde gegeven. Enkele richtlijnen die hierbij gehanteerd worden zijn:

- *minimaliseren van het totale volume van de ingreep;*
- *minimaliseren van het volume, bijvoorbeeld te realiseren door te bouwen op palen of een drijvende constructie aan te leggen;*
- *situering aansluitend aan bestaande bebouwing;*
- *situering in de stroomschaduw⁹ van bestaande bebouwing;*
- *situering parallel aan de stromingsrichting."*

Tijdens het gesprek ter plaatse is desgevraagd door verweerders aangegeven dat over de locatie van de ontwikkelingen in het gebied Stadsblokken Meinerswijk geen overleg is gevoerd tussen de initiatiefnemer en Rijkswaterstaat. Er is geen andere locatie of situering overwogen. De plannen van initiatiefnemer voor woningbouw op zijn eigendommen zijn leidend geweest in de planontwikkeling. Ik stel vast dat de situering van de ontwikkelingen geen punt van overweging is geweest en dat ik niet kan vaststellen dat sprake is van een zodanige situering van de bestemming dat de waterstandverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is.

Over de in de handreiking genoemde richtlijnen merk ik het volgende op.

- Uit de toelichting op het bestemmingsplan en de watervergunning maak ik niet op dat sprake is van een minimalisering van het (totale) volume. De plannen van de initiatiefnemer zijn leidend geweest in de planvorming.

⁹ Een object is gesitueerd in de stroomschaduw van bestaande bebouwing als deze benedenstrooms daarvan staat en de stroming al wordt omgeleid door deze bestaande bebouwing.

- De situering van de nieuwe bebouwing in het westelijk deel van Stadsblokken en in Meinerswijk vindt plaats aansluitend aan bestaande bebouwing. De bebouwing in het oostelijk deel van Stadsblokken doet dat niet.
- Alleen de bebouwing in Meinerswijk, die eerder planologisch niet mogelijk was en buiten het gebied ligt waar onbeperkte ophoging vergund was, ligt in de stroomschaduw van bestaande bebouwing.
- De bebouwing in Stadsblokken en Meinerswijk is niet parallel aan de stromingsrichting gesitueerd.

Resumé

Voor de beoordeling of de ruimte voor de rivier op een vanuit rivierkundig oogpunt zo gunstig mogelijke locatie plaatsvindt conform artikel 2.4.5, lid 1 van het Barro, heeft de gemeente aangesloten bij de Handreiking Bgr. Op grond van de Handreiking Bgr is beoordeeld of de ruimte voor de rivier wordt gecreëerd op een vanuit rivierkundig oogpunt aanvaardbare locatie, conform de Bgr. Uit de beoordeling blijkt niet dat daarmee ook wordt voldaan aan het ruimtelijk afwegingskader uit het Barro, dat de ruimte voor de rivier plaatsvindt op een vanuit rivierkundig oogpunt gezien zo gunstig mogelijke locatie.

Voor de beoordeling of sprake is van een belemmering voor toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit is aangesloten bij de Handreiking Bgr. Aan het criterium uit de Handreiking dat er geen plannen zijn voor het verder inrichten van de uiterwaarden Stadsblokken Meinerswijk als waterbergingsgebied, wordt voldaan. De rivierbeheerder heeft verder geoordeeld dat geen sprake is van een (toekomstig) rivierkundig knelpunt, gelet op de uitkomsten van het MIRT onderzoek IJsselkop.

Niet is gebleken dat is beoordeeld of wordt voldaan aan de voorwaarden uit het Barro en de Bgr dat sprake moet van een zodanige situering van de bestemming dat de waterstandverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is. Niet aan alle richtlijnen die voor een dergelijke beoordeling in de Handreiking Bgr zijn opgenomen wordt voldaan.

4.2.2 Toetsing aan RBK (afvoerverdeling)

Appellanten menen dat de waterverdeling over de Rijntakken uit evenwicht zal raken, omdat de in de vergunning opgenomen nevengeul meer water aantrekt dan volgens het RBK is toegestaan. Er is volgens hen niet onderbouwd waarom dit aanvaardbaar zou zijn.

Voor de beoordeling van rivierkundige effecten maakt Rijkswaterstaat bij de vergunningverlening gebruik van het Rivierkundig Beoordelingskader voor ingrepen in

de Grote Rivieren (RBK). Voor de beoordeling van de voorliggende watervergunning is gebruik gemaakt van versie 4.0 van 23 januari 2017.¹⁰ In het RBK is vastgelegd dat een initiatief mag leiden tot een verschil in de afvoerverdeling van maximaal 5 m³/s op een Rijntak bij een afvoer bij Lobith van 16.000 m³/s (MHW) en 20 m³/s bij een afvoer bij Lobith van 10.000 m³/s (NHW; zie RBK, blz. 34). Dit om te kunnen blijven voldoen aan de beleidsmatig vastgelegde afvoerverdeling over de Rijntakken (zie ook paragraaf 5.2 van dit verslag).

Uit het Rivierkundig onderzoek van W+B blijkt dat niet alle gevolgen voor de afvoerverdeling voldoen aan de norm uit het RBK. Bij een Rijnwaterafvoer van 16.000 m³/s neemt de afvoer door de Nederrijn namelijk toe met 29 m³/s, terwijl de norm uit het RBK een verschil van 5 m³/s bedraagt. Uit het Rivierkundig onderzoek blijkt dat Rijkswaterstaat kan instemmen met deze afwijking vanwege toekomstige plannen zoals het Rivierklimaatpark IJsselpoort.

Uit het MIRT-rapport IJsselkop blijkt dat rivierverruiming op de Nederrijn gewenst is, gelet op de vastgelegde afvoerverdeling tussen de Rijntakken en de rivierverruiming in de IJssel, zoals Rivierklimaatpark IJsselpoort.

Ik stel vast dat met het plan en de vergunning weliswaar dus wordt afgeweken van de normen uit het RBK betreffende de afvoerverdeling, maar dat dit juist wenselijk is geacht vanwege de plannen voor rivierverruiming langs de IJssel.

¹⁰ Ten tijde van de bestreden besluiten gold versie 5.0 van het RBK van 4 juni 2019. In de overgangsbepaling uit het RBK versie 5.0 is opgenomen dat in het algemeen moet per direct overgestapt worden op RBK 5.0. Lopende vergunningaanvragen, waarvoor reeds een ouder Rivierkundig Beoordelingskader is uitgeleverd samen met het te gebruiken hydraulische model, mogen echter blijven werken met dit oudere kader (zie <https://www.helpdeskwater.nl/@178387/rivierkundig>, blz. 52). Het RBK 4.0 en het hydraulisch model voor Stadsblokken Meinerswijk waren voor de vaststelling van versie 5.0 uitgeleverd, namelijk op 2 maart 2017 (zie bijlage STAB-7 beantwoording van vragen van STAB door verweerder, vraag 6).

5 Waterveiligheid

Om de gevolgen van het plan voor de waterveiligheid te kunnen beoordelen, ga ik in dit hoofdstuk in op het beleid, de onderzoeken en uitgangspunten die verweerders gebruikt hebben bij de vaststelling, en de bezwaren die appellanten hebben.

5.1 Standpunten partijen

Appellanten stellen dat verweerders ten onrechte zijn uitgegaan van een maatgevende afvoer bij Lobith van 16.000 m³/s. Bij deze afvoer is onvoldoende rekening gehouden met de klimaatveranderingen in de toekomst, en de toename in waterafvoer die als gevolg daarvan verwacht mag worden. Bij een toename van de hoeveelheid water die afgevoerd wordt (18.000 m³/s volgens verweerder of meer volgens appellanten), is niet bekend of de beleidsmatig vastgelegde afvoerverdeling in stand kan blijven, aldus appellanten.

Verweerders hebben aangegeven dat bij het verlenen van de watervergunning rekening is gehouden met toekomstige klimaat-ontwikkelingen en de toename van de maximale Rijnaflow omdat dit ook is opgenomen in het Deltaprogramma 2015 en het Nationaal Waterplan 2016-2021.

De verdeling van water over de Rijntakken tot 18.000 m³/s is vastgelegd, en kan worden bijgesteld door regelwerken (Pannerden en Westervoort) als dat nodig is. Het regelbereik van de regelwerken is ruim voldoende om de berekende effecten op de afvoerverdeling te corrigeren.

5.2 Beleidsuitgangspunten

Hoogwatersituaties in de jaren 90 van de vorige eeuw in de stroomgebieden van de Maas en de Rijn hebben aanleiding gegeven tot het Deltaplan Grote Rivieren. In dat kader zijn dijken versterkt en nieuwe dijken langs de grote rivieren aangelegd. Voor Nederland is de veiligheid tegen overstroming vanuit de rivieren genormeerd door de piekafvoeren van de Rijn en de Maas aan de grens bij Lobith en Eijsden. Omdat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden, gaat het om een piekafvoer met een bepaalde kans van voorkomen¹¹ (hoogwaterafvoer/maatgevende afvoer). Deze wordt vertaald naar waterstanden in de rivier met behulp van een rivierkundig model.

¹¹ De kans van voorkomen wordt trapsgewijs beschouwd aan de hand van waterstanden die vaak voorkomen (kans 1 op 10 jaar) tot waterstanden die zelden voorkomen (kans 1 op 10.000 jaar).

De maatgevende afvoer voor de Nederrijn is gedefinieerd als de afvoer met een gemiddelde overschrijdingskans van 1 op 1.250 jaar. De maatgevende afvoer van de Rijn te Lobith is in 1993 op basis van het onderzoek van de Commissie Toetsing Uitgangspunten Rivierdijkversterkingen vastgesteld op 15.000 m³/s.¹² In 2001 is een nieuw onderzoek gedaan, waarbij de hoogwaters van 1993 en 1995 zijn meegenomen, en is de modellering met behulp van nieuwe statistische gegevens voor vier varianten opnieuw doorerekend (rapport: Analyse van de maatgevende afvoer van de Rijn te Lobith, RIZA aug 2001).

Hieruit volgde dat de maatgevende afvoer bij een overstromingskans van 1 op 1.250 varieert van 15.590 tot 16.070 m³/s bij Lobith. In dit onderzoek is rekening gehouden met een toename van de maatgevende afvoer van 10% in 2100 als gevolg van klimaatverandering.

PKB Ruimte voor de Rivier

Vanaf het jaar 2000 is het programma Ruimte voor de Rivier opgezet als uitgangspunt voor de bescherming tegen hoogwater. De in 2001 berekende waarden voor de maatgevende afvoer zijn opgenomen in de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB), zowel in deel 3 (gepubliceerd in 2005) als in deel 4 (gepubliceerd in 2006). In deze PKB's is het pakket van maatregelen opgenomen dat noodzakelijk was om in 2015 te voldoen aan het beschermingsniveau dat wettelijk was vastgelegd in de Wet op de waterkering, die later (2009) is opgenomen in de Waterwet.

In de PKB is gesteld dat het vereiste veiligheidsniveau in het rivierengebied rond de Rijntakken uiterlijk in 2015 in overeenstemming moet zijn gebracht met de maatgevende Rijnafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith.

Het regelwerk bij Pannerden, dat sinds 2014 bestaat vlakbij het splitsingspunt van de Waal en het Pannerdensch Kanaal, verdeelt het water over de Waal en het Pannerdensch Kanaal. Het Pannerdensch Kanaal gaat over in de Nederrijn, en bij de IJsselkop splitst de IJssel zich van de Nederrijn af.

Het beleidsuitgangspunt voor de afvoerverdeling over de verschillende Rijntakken volgt uit de PKB. De regelwerken bij de Pannerdensch Kop en de IJsselkop zijn zo ingesteld dat bij de afvoer van 16.000 m³/s bij Lobith, 10.165 m³/s naar de Waal, 2.459 m³/s naar de IJssel en 3.376 m³/s naar de Nederrijn-Lek gaat.

Als de maatgevende afvoer toeneemt, bijvoorbeeld als gevolg van klimaatverandering, dan zou de instelling van de regelwerken moeten worden aangepast, zodat bij deze

¹² feitelijk 14.500 m³/s maar rekening is gehouden met een correctie van 500 m³/s voor Oberrheinkanalisation

hogere maatgevende afvoer voldaan zou worden aan de daarvoor geldende verdeling. Deze wijze van afvoer is in een later stadium beschreven als het beleid "Lek ontzien".

In de PKB deel 4 is in de nota van toelichting onder 10.2 opgenomen:

"Van de 1.000 m³/s extra die bij Lobith sinds 2001 moet kunnen worden afgevoerd (het verschil tussen 15.000 en 16.000 m³/s) gaat, volgens de huidige verdeling van de afvoer over de Rijntakken, iets meer dan 20% over de Neder-Rijn/Lek (ruim 200 m³/s). Dit leidt tot een taakstelling voor de korte termijn die varieert tussen de 0 en 40 cm.

Voor de lange termijn (wanneer de maatgevende afvoer bij Lobith naar verwachting verder toeneemt tot 18.000 m³/s) zou ook over de Neder-Rijn/Lek naar verhouding een deel moeten worden afgevoerd. Omdat de mogelijkheden voor rivierverruiming langs deze riviertak echter zeer beperkt zijn, is besloten de afvoerverdeling over de IJssel en de Neder-Rijn zodanig aan te passen, dat boven een maatgevende afvoer van 16.000 m³/s bij Lobith geen extra afvoer meer over de Neder-Rijn/Lek gaat. De maatgevende afvoer over de Neder-Rijn/Lek blijft dus ook op lange termijn circa 3.380 m³/s. "

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De organisatie van waterbeheer is opgenomen in hoofdstuk 3, en in paragraaf 1 is in artikel 3.6a bepaald dat er een Deltacommissaris wordt benoemd. De Deltacommissaris bevordert de totstandkoming en uitvoering van het deltaprogramma (art. 36b), in samenspraak met provincies, waterschappen en gemeenten. De inhoud van het Deltaprogramma is bepaald in Artikel 4.9, in verband met de opgaven op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Het dient als doel om Nederland te beschermen tegen overstromingen op de lange termijn. De keuzes worden vastgelegd in Deltabeslissingen, die gelden als nationaal kader.

In het Deltaprogramma 2015 is de deltabeslissing Rijn-Maasdelta opgenomen (paragraaf 2.6). Hierin is bepaald dat voor de Rijn voor de lange termijn (tot het jaar 2100¹³) een maatgevende afvoer van 18.000 m³/s het uitgangspunt blijft, waarbij tot 2050 de vastgestelde afvoerverdeling over de Rijntakken gehanteerd blijft. Tevens is opgenomen dat het Rijk in 2017 in overleg met provincies en waterschappen beslist of het wijzigen van de afvoerverdeling na 2050 als mogelijkheid open blijft of vervalt, op basis van aanvullend onderzoek.

In de Deltaprogramma's van 2018 en 2020 (gepubliceerd in 2017 en 2019), waarin de voortgang van de gemaakte afspraken wordt gerapporteerd, is aangegeven dat de studie naar de eventuele wijziging van de afvoerverdeling langer duurt dan gepland.

¹³ De klimaatscenario's gaan uit van zichtjaar 2085, het Deltaprogramma hanteert zichtjaar 2100.

In het Deltaprogramma 2021 (gepubliceerd op 15 september 2020) is de zesjaarlijkse herijking uitgevoerd, waarin de deltabeslissingen van het Deltaprogramma 2015 opnieuw zijn beschouwd. Ook de herijkte deltabeslissing Rijn-Maasdelta gaat uit van een maatgevende afvoer van 18.000 m³/s voor de Rijn. Over de afvoerverdeling is opgenomen dat de bestaande afspraken in stand blijven tot 2050.

Voor de beoordeling van rivierkundige effecten (gevolgen voor de waterstand) maakt Rijkswaterstaat bij de vergunningverlening gebruik van het Rivierkundig Beoordelingskader voor ingrepen in de Grote Rivieren (RBK). Voor de beoordeling van de voorliggende watervergunning is gebruik gemaakt van versie 4.0 van 23 januari 2017 (zie ook paragraaf 2.4).

In het RBK zijn onder andere uitgangspunten opgenomen over de maatgevende afvoer en de gevolgen die ingrepen mogen hebben op de afvoerverdeling over de Rijntakken. In versie 4.0 is het uitgangspunt voor de maatgevende afvoer is 16.000 m³/s (herhalingstijd van 1/1250 jaar) in de Boven-Rijn (zie blz. 33).

5.3 Bevindingen

In het Rivierkundig onderzoek van 20 februari 2020 (door W+B), is de rivierkundige onderbouwing van het project gegeven. In het rapport is gerekend met het uitgangspunt dat een maatgevende hoogwatersituatie 16.000 m³/s bij Lobith bedraagt. De afvoer over de Nederrijn bedraagt bij deze waterafvoer maximaal 3.380 m³/s.

Verweerders erkennen dat in de toekomst mogelijk een hogere afvoer tot 18.000 m³/s zal plaatsvinden, maar verwijzen daarbij naar de beleidsmatig vastgelegde afspraken over de afvoerverdeling dat ook bij hogere afvoer bij Lobith geen sprake is dat meer water over de Nederrijn wordt afgevoerd. Om die reden is het ook niet nodig om de afvoer door te rekenen voor 18.000 m³/s.

Ik merk op dat verweerder bij het besluit is uitgegaan van de afvoer die op basis van de PKB en het Deltaprogramma verwacht mocht worden, te weten: 16.000 m³/s in 2050 met een maximum van 18.000 m³/s in 2100. Hierbij is het uitgangspunt dat bij afvoeren tussen 16.000 en 18.000 m³/s de afvoerverdeling zo wordt ingesteld dat er geen toename van de afvoer naar de Nederrijn plaatsvindt.

5.3.1 Klimaatverandering

Klimaatscenario's 2014

Bij de recente Deltaprogramma's zijn de klimaatscenario's van het KNMI betrokken. Deze scenario's zijn feitelijk een vertaling van het mondiale onderzoek van Intergovernmental Panel on Climate Change (IPPC), en kennen daarom een verschijningscyclus van circa 6 jaar. De gevolgen voor wat betreft de klimaatveranderingen in Nederland worden afgeleid van de wereldgemiddelde temperatuur en veranderingen in de luchtcirculaties, en zijn bedoeld als instrument voor het berekenen van de gevolgen van klimaatverandering. In 2014 zijn de meest recente klimaatscenario's van het KNMI gepubliceerd, KNMI'14.

Omdat de gevolgen voor de landsgrensoverschrijdende stroomgebieden van de Maas en de Rijn anders zijn dan voor het Nederlands grondgebied, is - naast de vier scenario's uit het IPPC onderzoek - een apart scenario voor het Nederlands deel in kaart gebracht.

Deze KNMI'14 scenario's zijn samengevat en beschouwd in het rapport van Deltares en KNMI van 30 september 2015, "Wat betekenen de nieuwe klimaatscenario's voor de rivierafvoeren van Rijn en Maas?" (zie STAB-3). In dit rapport is opgenomen dat in 2050 en 2085 in de geschetste scenario's gemiddeld hogere waterstanden optreden dan in het verleden (1981 -2010). In de winter wordt het altijd natter, in de zomer soms droger, soms natter. In alle scenario's wordt het afvoerregime van de Rijn en de Maas door het jaar heen grilliger. De winterafvoeren nemen toe, de zomerafvoeren nemen af.

Alle scenario's wijzen op sterk toenemende hoeveelheden extreme neerslag in de stroomgebieden, die al in 2050 veel grotere rivierafvoeren genereren. Dit beeld wordt bevestigd in het klimaatsignaal '21, waar ik later in dit hoofdstuk nader op in ga.

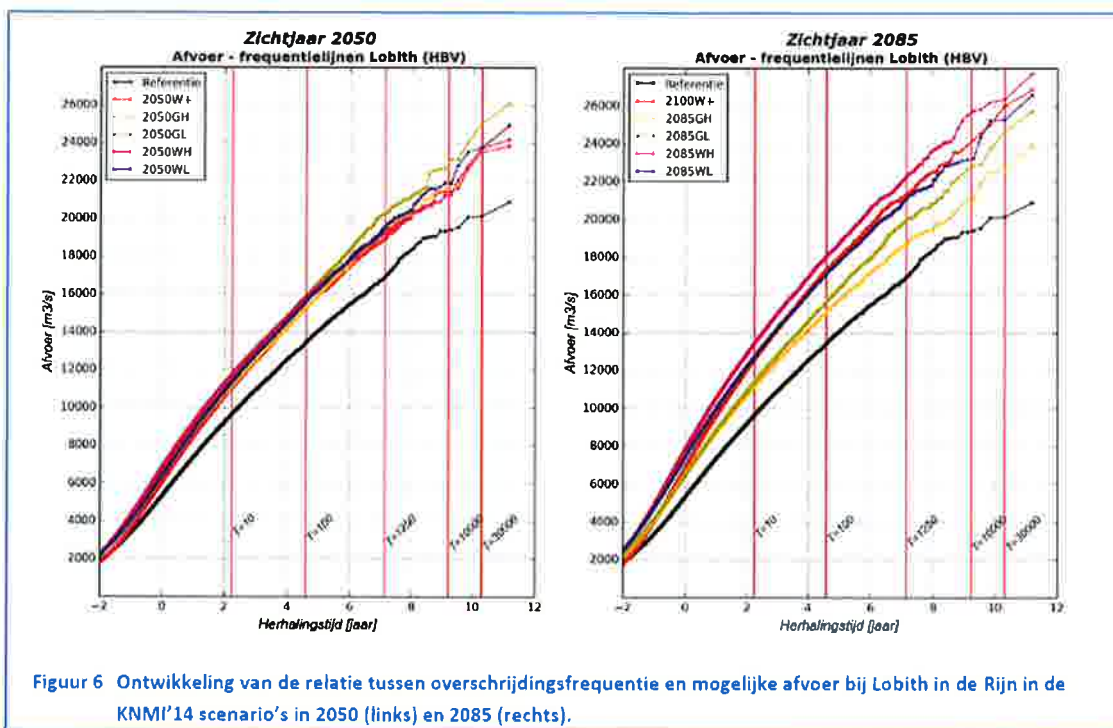
Deltares heeft op basis van de klimaatscenario's KNMI'14 berekend dat voor het jaar 2050 bij een gelijkblijvende overstromingskans van 1 :1.250 de afvoer van de Rijn zal toenemen van 17.000 m³/s (referentieniveau) naar 20.000 m³/s (worst-case). Voor 2085 kan het toenemen tot 22.000 m³/s. Hierbij is vermeld dat dit niet de hoeveelheid water is dat daadwerkelijk Nederland zal bereiken, omdat in Duitsland grote gebieden beschikbaar zijn om de afvoer af te toppen. Hierdoor is de verwachting dat in 2085 de maximale afvoer 17.500 m³/s zal gaan bedragen.

Appellanten menen dat al ten tijde van de besluitvorming in 2020 voldoende informatie beschikbaar was dat de maatgevende afvoer bij Lobith hoger zou zijn dan de 16.000 m³/s waar verweerder bij de beoordeling vanuit is gegaan. In het beroepschrift verwijzen zij naar de klimaatscenario's, en ten tijde van het bezoek

wezen zij op de grafieken uit de klimaatscenario's die een afvoer van 22.000 m³/s laten zien (zie ook de notitie van Vellinga, bijlage STAB-12).

Voor de overzichtelijkheid heb ik de grafieken hieronder overgenomen in afbeelding 5.1.

afbeelding 5.1: afbeelding uit KNMI'14 met mogelijke afvoer bij Lobith

In de grafieken is de zwarte lijn (onderste lijn) de referentielijn. Deze lijn geeft weer wat er zonder verdere verandering van het klimaat verwacht mag worden. De andere lijnen geven de vijf¹⁴ scenario's weer. De gevolgen van de klimaatverandering hangen af van het scenario, en wisselen tussen 19.000 en 22.000 m³/s, bij een herhalingskans van 1 op 1.250 in het jaar 2085.

Ongeacht welk scenario wordt gevolgd, er zal sprake zijn van een toename van de afvoer ten opzichte van de referentiesituatie. Het uitgangspunt van appellanten dat – op basis van deze klimaatscenario's – van 22.000 m³/s uitgegaan zou moeten worden, is een worst-case benadering.

Voorts merk ik hierover op dat in de berekening van deze afvoeren geen rekening is gehouden met een aftopping van de maximale afvoer in Duitsland.

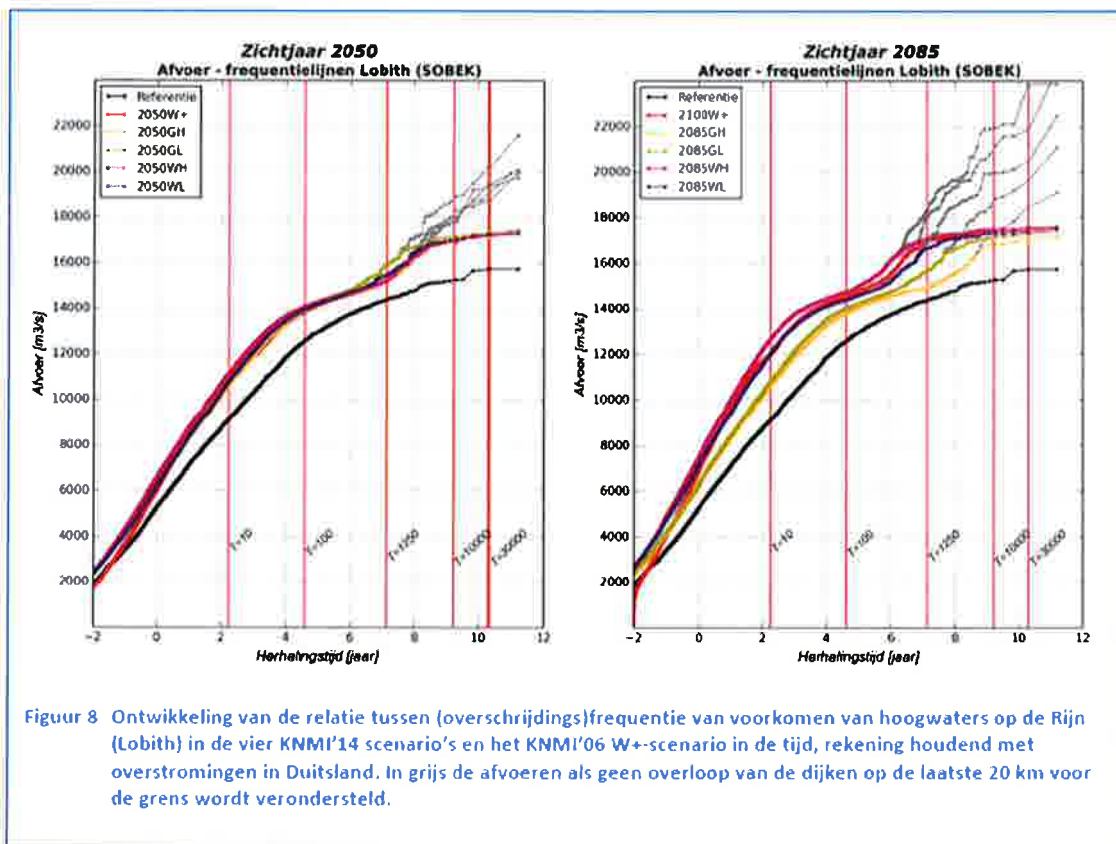
¹⁴ 4 scenario's op basis van het IPCC onderzoek en een aanvullend scenario specifiek voor Nederland.

In de klimaatscenario's wordt geconcludeerd dat: "In de toekomst (in 2050 en nog duidelijker in 2085) nemen de extreme afvoeren bij Lobith echter wel fors toe, omdat de bergingscapaciteit van de Duitse beschermde gebieden tussen Bonn en Wesel dan geheel is opgesoupeerd. Bij extremere omstandigheden stijgen de maximale afvoeren bij Lobith dan ook weer, tot ongeveer 17.500 m³/s.

Nog hogere afvoeren leiden tot het overlopen van de dijken op de laatste 20 km voor de Nederlandse grens (tussen Wezel en Lobith), met grensoverschrijdende overstromingen tot gevolg."

De invloed van de bergingscapaciteit in Duitsland is in de onderstaande grafieken weergegeven (afbeelding 5.2).

Afbeelding 5.2: afvoer bij Lobith, rekening houdend met overstromingen in Duitsland (bron: KNMI'14)

Uit deze afbeelding maak ik op dat als rekening gehouden wordt met overstromingen in Duitsland, bij Lobith de afvoer in 2085 bij een herhalingstijd van 1 op de 1.250 jaar 17.500 m³/s bedraagt.

Op basis van deze gegevens ligt het niet voor de hand om nu uit te gaan dat het worst-case scenario van 22.000 m³/s zal optreden.

Klimaatsignaal 2021

Appellanten hebben bij de beantwoording van de vragen en in de notitie van Vellinga voorts gerefereerd aan het recent verschenen Klimaatsignaal, KNMI, oktober 2021 (na datum besluit).

Het klimaatsignaal is geen opvolger van de klimaatscenario's maar geeft een tussenstand tussen de klimaatscenario's van 2014 en de geplande klimaatscenario's die in 2023 worden verwacht. Het klimaatsignaal is gebaseerd op de IPPC rapporten¹⁵ en waarnemingen en onderzoek van het KNMI zelf. Het rapport bevestigt veranderingen van het klimaat (toename temperatuur, stijging zeespiegel en vaker voorkomen van extreme hoeveelheden neerslag). In hoofdstuk 8 zijn de gevolgen voor het waterbeheer beschreven, met als conclusie dat de kansen op hoogwater (en ook laagwater) zullen toenemen. Of de totale afvoer daarmee ook toeneemt, is op basis van dit rapport niet te zeggen.

Maatregelen Duitsland

Appellanten menen dat er niet van kan worden uitgegaan dat Duitsland haar inwoners niet zal beschermen tegen hoogwater. Bij toename van de afvoer in de Rijn, zal Duitsland tenminste haar grote steden gaan beschermen en zorgen dat minder water naar de steden stroomt. Hierdoor zal Duitsland de afvoer minder aftoppen dan waar Nederland vanuit gaat, en is het aannemelijk dat de genoemde afvoer van 22.000 m³/s wel gehaald zal worden, aldus appellanten.

Appellanten verwijzen daarvoor in de notitie van P. Vellinga (zie STAB -12) naar een stuk van het Ministerium für Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz, "Klimawandel und Wasserwirtschaft" (zie bijlage STAB-13-2). Hierin volgt volgens appellanten dat Duitsland zich bewust wordt van de klimaatveranderingen, de gevolgen hiervan voor de overstromingskansen, en dat in Duitsland een programma loopt voor de dijken langs de Rijn.

Ik merk op dat het stuk van het Duitse ministerie weliswaar ingaat op de klimaatverandering en dat Duitsland onderzoek doet naar maatregelen die zij kan treffen, maar deze maatregelen zijn niet nader geconcretiseerd. Ook volgt hier uit niet dat de maatregelen vóór de grens de Lobith, waar appellanten voor vrezen, daadwerkelijk worden uitgevoerd.

¹⁵ IPPC heeft sinds de klimaatscenario's themarapporten uitgebracht. In augustus 2021 verscheen het zesde IPPC rapport van Werkgroep I, de werkgroep die de fysische basis van het klimaatsysteem behandelt.

Europese richtlijn 2007/60/EG van 23 oktober 2007

In aanvulling op het standpunt dat Duitsland maatregelen zal gaan treffen met consequenties voor de afvoer naar Nederland, verwijzen appellanten in de notitie van Vellinga (STAB-12) naar de Europese Hoogwaterrichtlijn, waarin niet is geborgd dat Duitsland water moet bergen op eigen grond teneinde Nederland te ontzien van hogere waterafvoer. Als Duitsland maatregelen zal treffen om eigen steden te beschermen, zal de afvoer bij Lobith toenemen, aldus appellanten.

Ik merk op dat deze Europese richtlijn over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's gaat. Deze richtlijn legt inderdaad geen verplichtingen op aan de lidstaten, maar ziet op de inventarisatie van overstromingen in het verleden en een risicobeoordeling voor de toekomst. In artikel 8 is bepaald dat lidstaten erop toezien dat er voor internationale stroomgebiedsdistricten coördinatie plaatsvindt. Dat wil zeggen dat voor eventuele maatregelen met grensoverschrijdende gevolgen, met de benedenstroomse lidstaat overlegd en gecoördineerd worden.

Vooralsnog staat niet vast welke maatregelen Duitsland op welke termijn gaat nemen. Echter op basis van de Europese Richtlijn en de daaruit voortvloeiende risicobeheerplannen staat vast dat maatregelen in Duitsland niet kunnen worden uitgevoerd alvorens dit met Nederland is afgestemd. Aldus is er geen reden om rekening te houden met een forse toename van de afvoer bij Lobith als gevolg van grootschalige maatregelen in Duitsland.

5.3.2 Afvoerverdeling/ waterveiligheid

Zoals uit het voorgaande is gebleken, is bij de beoordeling het plan rekening gehouden met een maatgevende afvoer van 16.000 m³/s. Verweerders hebben hierover aangegeven dat de maatgevende afvoer mogelijk oploopt tot 18.000 m³/s maar stelt dat dit geen consequenties heeft voor de afvoer over de Nederrijn. Op basis van het beleid "Lek ontzien", zal bij een toename tot 18.000 m³/s een dusdanige herverdeling van het water over de verschillende rijntakken plaatsvinden, waardoor de hoeveelheid water die over de Nederrijn wordt afgevoerd in deze maatgevende situatie circa 3.380 m³/s blijft.

Appellanten hebben vraagtekens geplaatst bij de werking van deze regelwerken. Zij menen daarom dat ook bij een afvoer tussen 16.000 en 18.000 m³/s niet zonder meer kan worden aangenomen dat er geen extra water over de Nederrijn zal worden afgevoerd.

Appellanten verwijzen in het beroepschrift ter onderbouwing naar een rapport van Rijkswaterstaat, "Waterhuishouding en waterverdeling in Nederland" uit 2009 (zie bijlage STAB-11-1). Appellanten wijzen specifiek op pagina 70 van dat rapport, waar is aangegeven dat bij zeer hoge afvoeren de afvoerverdeling over de Waal, de Lek en de IJssel zodanig wijzigt, dat de Lek ontzien wordt, en als de klimaatscenario's volgens de drastische scenario's verloopt, de kans groot is dat de norm van 18.000 m³/s ergens tussen 2040 en 2045 wordt overschreden.

Ik merk hierover op dat dit rapport niet aangeeft dat de afvoerverdeling niet werkt, maar dat een goede afvoerverdeling wel noodzakelijk is om te voorkomen dat er mogelijk problemen ontstaan bij een afvoer tussen 16.000 en 18.000 m³/s. Daarbij merk ik op dat dit rapport dateert van 2011, en dus van vóór de afronding van de bouw van het regelwerk bij Pannerden. Het rapport ziet dus niet op de situatie zoals de afvoerverdeling nu is ingericht, en kan om die reden geen aanleiding zijn om aan te nemen dat de regelwerken en de afvoerverdeling niet functioneren.

Appellanten verwijzen voorts naar het rapport "Wat wil de rivier eigenlijk zelf", van 16 april 2013 (bijlage STAB-11-2). Specifiek citeren appellanten een stuk tekst uit dit rapport waarin staat dat een 'stabiele' riviersplitsing theoretisch vrijwel onmogelijk en praktisch altijd een dubbeltje op zijn kant is (zie beantwoording van de vragen door STAB, bijlage STAB-11). Zij menen dat dit rapport aanleiding geeft om te twijfelen of een afvoerverdeling bij hoogwater kan functioneren.

In het genoemde rapport is beschreven hoe (onder andere) de Rijntakken zich gedragen onder natuurlijke omstandigheden en met menselijke invloeden. Een deel van de adviezen in dit rapport luidt:

- *"Wijziging van de afvoerverdeling bij hoogwater met extra afvoer via de Nederrijn-Lek is niet logisch;*
- *Wijziging van de afvoerverdeling op de bestaande splitsingspunten (Pannerdense Kop en IJsselkop) wordt afgeraden en vergt in ieder geval uiterste zorgvuldigheid. Meer water door een breder winterbed is misschien toelaatbaar (dijkverlegging of bypass), maar hogere stroomsnelheden in het zomerbed kunnen het labiele evenwicht makkelijk verstoren. Dan zou een irreversibele reactie van erosie van de grindbodem kunnen optreden waardoor de tak nog meer water gaat afvoeren. Dan kan de afvoerverdeling alleen met zware steenbestortingen over vele kilometers rivierlengte alsnog worden gefixeerd;*
- *Ook wijziging van de aanstroom van water en sediment bij de splitsingspunten kan de afvoerverdeling en sedimentverdeling (verschillende korrelgroottes gaan*

verschillende riviertakken in) verstoren. Iedere vorm van 'rommelen in het zomerbed' kan tot instabiliteit leiden."

Ik merk op dat het rapport aangeeft dat er factoren zijn, met name wat betreft erosie en sedimentatie, waardoor de praktijk anders is dan berekend. Anders dan appellanten veronderstellen, wordt in het rapport niet gesteld dat de beleidsmatig vastgelegde afvoerverdeling niet haalbaar is.

Appellanten verwijzen als argument dat de afvoerverdeling niet vast staat, in de beantwoording van de vragen (STAB-11) naar de samenvatting Systeembeschouwing Rijn en Maas, april 2021 (STAB-11-3) en Toekomst van het beleid "Lek ontzien", advies van ENW van 27 juli 2021 (STAB-5), beiden na datum besluit gepubliceerd.

De samenvatting is opgesteld in het kader van het programma Integraal Riviermanagement (IRM). In de samenvatting is opgenomen – zoals ook appellanten stellen – dat de huidige afvoerverdeling op termijn aangepast zal moeten worden. Dit kan door zeer forse verruiming van het winterbed van de Waal of door een andere afvoerverdeling bij hoogwater te aanvaarden en de afvoercapaciteit van (ook) de andere Rijntakken daarop aan te passen.

Het Expertisenetwerk Waterveiligheid (ENW) geeft advies om de jaartallen 2050 en 2100 als indicatieve jaartallen te blijven gebruiken voor een mogelijke bijstelling van de regelwerken. Voor de toekomst wordt geadviseerd om de verwachten van de noodzakelijke momenten periodiek te actualiseren, gebaseerd op de dan meest gedragen inzichten. Het ENW sluit niet uit dat de instelling van de regelwerken vóór 2050 herzien moet worden. De uitwerking leidt tot aandachtspunten, zoals maatregelen rond de splitsingspunten, en effecten van opstuwing als regelwerken worden dicht gezet. In het advies staat aangegeven dat de argumenten om de Lek te ontzien zoals in de PKB is vastgelegd, vrijwel allen nog geldig zijn, maar de context is veranderd en niet doorslaggevend.

De samenvatting en het advies geven feitelijk aan dat op termijn de afvoerverdeling mogelijk aangepast zal moeten worden. Feitelijk verschillen partijen ook niet van mening op dit punt, alleen is voor verweerder een toekomstige mogelijke aanpassing geen reden om nu al ontwikkelingen te weigeren, terwijl appellanten menen dat dit wel noodzakelijk is.

Samenvattend stel ik vast dat ten tijde van het besluit weliswaar bekend was dat de maatgevende afvoer hoger dan 16.000 m³/s zou worden in de toekomst, maar dat er op basis van de beleidsmatig vastgelegd afvoerverdeling aangenomen mag worden dat de Nederrijn niet meer water ontvangt bij 18.000 m³/s dan bij 16.000 m³/s. Op basis van de stukken blijkt niet dat de regelwerken niet afdoende zouden functioneren bij afvoeren tussen 16.000 en 18.000 m³/s.

Uit hetgeen appellanten aanvoeren blijkt niet dat de afvoerverdeling boven 16.000 m³/s niet werkt, of dat de regelwerken onvoldoende werking hebben om de afvoerverdeling in stand te houden, of dat de afvoer op de Nederrijn ook bij hogere afvoeren bij Lobith tot 3.380 m³/s gemaximeerd kan worden.

Wellicht ten overvloede merk ik op dat een afvoer boven de 12.000 m³/s nog niet is voorgekomen. De werking van de regelwerken is gebaseerd op modellering en in de praktijk kan niet getoetst worden of de regelwerken functioneren zoals gemodelleerd is.

5.3.3 Modellering

In aanvulling op de vrees dat het plan onvoldoende rekening houdt met de effecten van hoogwater, uitten appellanten bij het bezoek hun zorg over de modellering met het GRADE model. In dat kader hebben zij het rapport Hoogwater 2021, Feiten en duiding van ENW nagezonden (zie bijlage STAB-14-2, publicatie na datum besluit)¹⁶. Zij leiden hieruit af dat het model dat is gebruikt om de gevolgen in kaart te brengen niet geschikt is voor de berekening van hoogwatergolven (zie toelichting in STAB-14, onder 2).

Ik merk hierover het volgende op.

In het genoemde rapport worden de overstromingen in Limburg (en België en Duitsland) van juli 2021 beschouwd. Het rapport over de modellering heeft met name betrekking op een onderdeel van het GRADE model, te weten de neerslaggenerator. De overstromingen in Limburg waren het gevolg van grote hoeveelheden neerslag in korte tijd, die niet in het model konden worden gegenereerd.

Hoewel bij de berekeningen voor dit plan van hetzelfde model is uitgegaan, betekent de constatering over de neerslaggenerator niet dat voor de Rijn ook een miscalculatie is gemaakt. De Rijn is immers een hele andere rivier, met een andere capaciteit, en die

¹⁶ Appellanten hebben dit niet aangevoerd als beroepsgrond maar tijdens het gesprek toegelicht dat zij op basis van dit stuk menen dat het gebruikte model een onjuist beeld geeft.

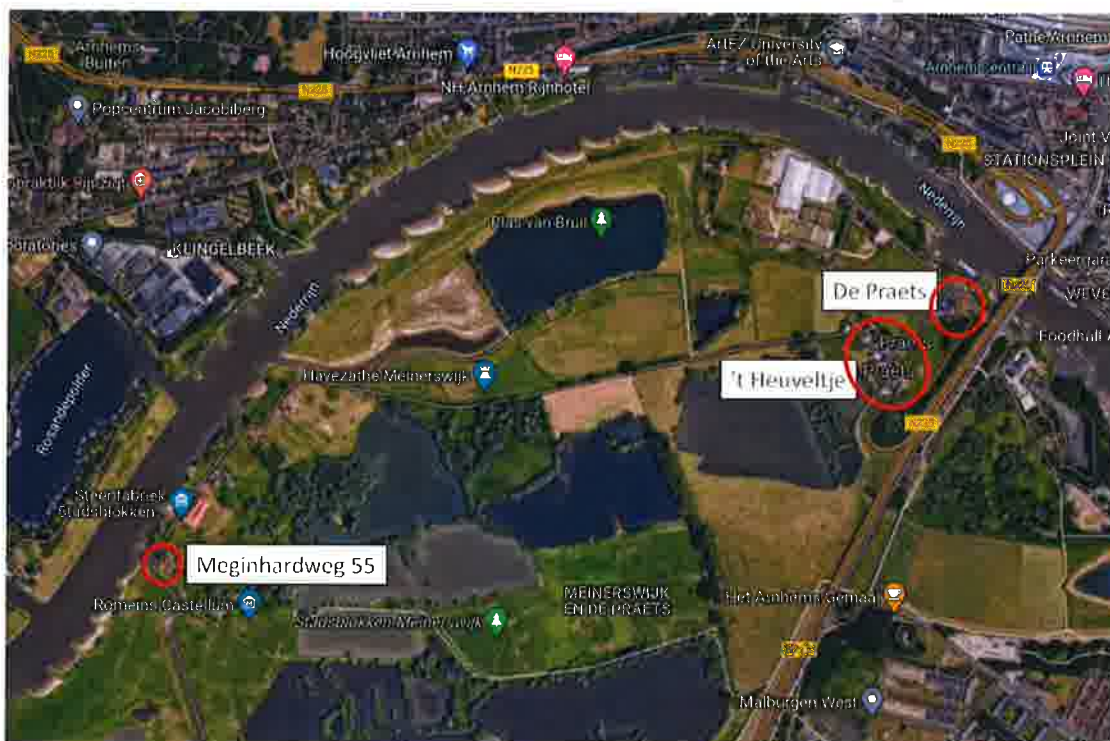
niet alleen wordt bepaald door neerslag. Het rapport geeft aanleiding tot verder onderzoek, maar was ten tijde van het besluit het meest accurate model dat beschikbaar was. Er is onvoldoende aanleiding om aan te nemen dat het besluit hier niet op gebaseerd had kunnen worden.

6 Gevolgen voor woningen appellanten

Ten westen van de Nelson Mandelabrug liggen de buurtschappen De Praets en 't Heuveltje, waar een deel van appellanten woont. Vanaf De Praets loopt naar het westen de Meginhardweg. Op nummer 55 woont appellant Litjens.

De ligging van De Praets en 't Heuveltje en Meginhardweg 55 zijn opgenomen in afbeelding 6.1.

Afbeelding 6.1: Woningen in De Praets, 't Heuveltje en Meginhardweg 55

6.1 Standpunten partijen

Appellanten stellen dat in het gebied tussen De Praets en 't Heuveltje sprake zal zijn van een stijging van het water. Zij vrezen dat de gevolgen, vanwege grote onzekerheden over toekomstige waterafvoeren, veel groter zijn dan de nu berekende beperkte stijging als gevolg van het plan. Ook vrezen zij voor hogere stroomsnelheden bij overstroming.

Voor de woningen gelegen aan de benedenstroomse kant van Meinerswijk, zoals aan de Meginhardweg 55, ontbreekt een beoordeling van de nadelige gevolgen van het aantrekken van meer water naar de Nederrijn. Deze gevolgen treden ook op in de Rosandepolder en Onderlangs Arnhem.

In het verweerschrift (RWS) (blz. 7) staat dat als gevolg van de planontwikkeling de waterstand in de uiterwaarden lokaal met maximaal 1 à 2 cm stijgt bij afvoeren waarbij de nieuwe nevengeul meestroomt. Bij afvoeren boven de 16.000 m³/s wordt de Nederrijn-Lek ontzien in de zin dat hogere afvoeren niet zullen optreden, de afvoer over de Nederrijn is begrensd op 3.380 m³/s.

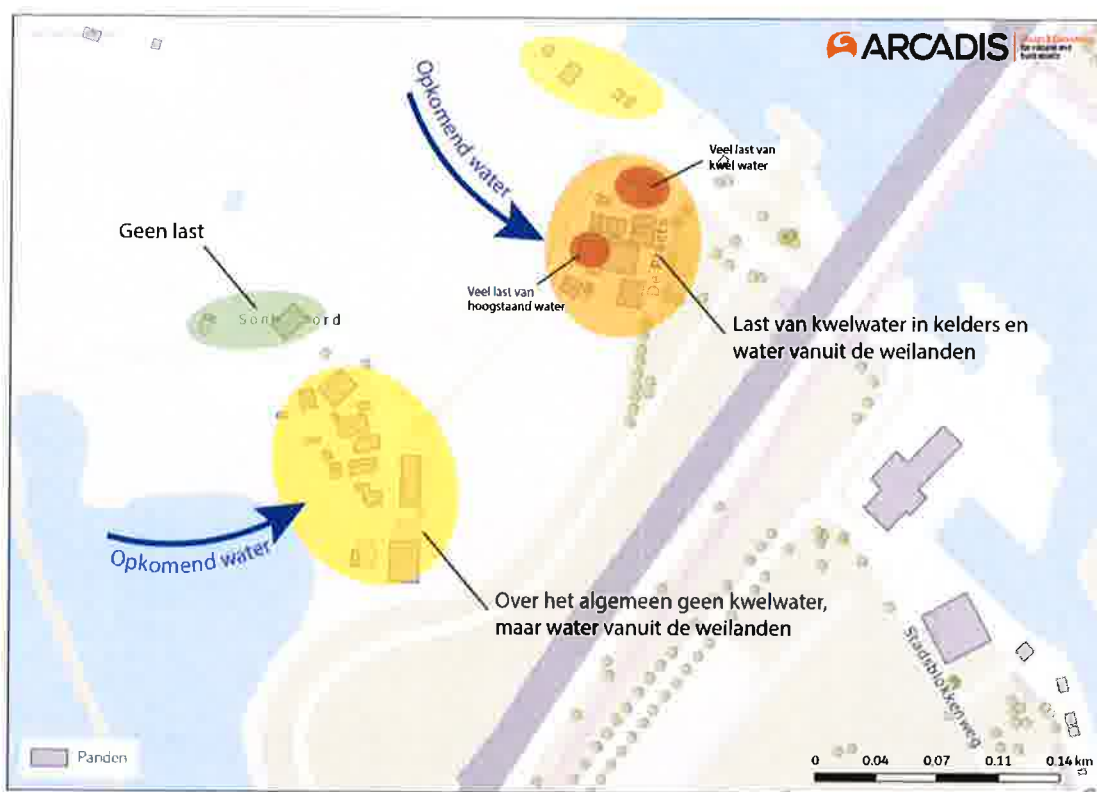
In het uittreksel van het proces-verbaal van de zitting van 24 september 2021 is vermeld dat verweerders stellen dat de situatie bij de bewoners niet verslechtert. Een verhoging van de waterstand van 1 à 2 cm leidt volgens verweerders niet tot een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat van de omwonenden, omdat in de huidige situatie de woningen reeds wateroverlast ondervinden bij een waterafvoer boven de 12.000 m³/s.

Over de benedenstroomse kant van Meinerswijk, bijvoorbeeld Meginhardweg 55, geven verweerders aan dat er geen sprake van is dat er als gevolg van de planontwikkeling meer water naar de Nederrijn wordt getrokken. De werking van de regelwerken bij Pannerden en Westervoort voorkomt dit.

6.2 Gevolgen voor De Praets en 't Heuveltje

De woningen bij De Praets en 't Heuveltje bevinden zich in het buitendijks gebied in de uiterwaarden, ten zuiden van de Nederrijn. Een beschrijving van de (individuele) woningen is opgenomen in het "Brondocument hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk", Arcadis, 21 juli, 2021, zie bijlage STAB-8-9). Ten zuiden van de woningen ligt de bestaande groene rivier, de nieuw te realiseren nevengeul is gesitueerd ten noordwesten van de woningen.

Ik merk op dat de woningen door de ligging in de uiterwaarden in beginsel geen bescherming genieten. In de huidige situatie kan door bewoners bij hoogwater reeds wateroverlast worden ondervonden, zoals in 1995 toen kelders en kruipruimtes onder water stonden (afvoer 12.000 m³/s, waterstand op 12,85 m+NAP). Instroming in de woningen werd voorkomen door het inzetten van pompen en zandzakken. Deze overlast bij de woningen is ten tijde van de planvorming geïnventariseerd (zie afbeelding 6.2). Partijen zijn met elkaar in gesprek over het treffen van maatregelen op woningniveau waardoor een situatie ontstaat die de overlast bij hoogwater kan beperken. Deze maatregelen hebben geen relatie met de bestreden besluiten.

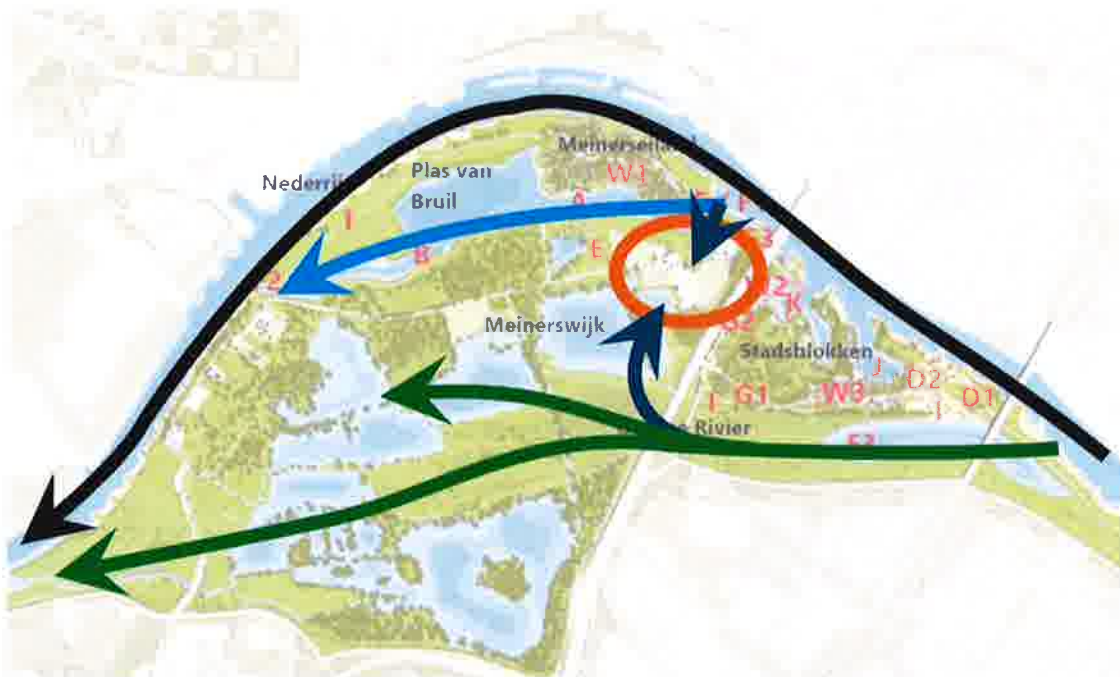
Afbeelding 6.2: De Praets en 't Heuveltje en ervaringen bewoners (bron: Brondocument hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk, Arcadis)

In de nieuwe situatie stroomt bij hoogwater water zowel vanuit de groene rivier als vanuit de nieuwe nevengeul richting woningen (zie afbeelding 6.3). Bij een waterstand van 10,20 m+NAP gaat de groene rivier meestromen, bij 12,00 m+NAP (afvoer 8.000 m³/s bij Lobith) de nevengeul. Bij een waterstand van 13,00 m+NAP is deze zo hoog dat de woningen wateroverlast ondervinden (zoals gezegd bij 12,85 m+NAP komen de kelders onder water). Bij een afvoer van 16.000 m³/s staat het gehele gebied onder water met een waterstand van 13,85 m+NAP (zie Brondocument hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk, bijlage STAB-8-9).

Zoals eerder vermeld in dit verslag zijn er in het verleden vergunningen verleend voor hoogwatervrije gebieden (de onbeperkte ophogingen). De feitelijke ophoging heeft niet overal plaatsgevonden, maar is wel een juridische referentiesituatie waarmee de gevolgen van het plan vergeleken worden. Deze oude vergunningen worden ingetrokken en het plan en de besluiten vervangen deels deze vergunningen. Op 8 juni 1970 is door Rijkswaterstaat aan de gemeente vergunning verleend om de Meginhardweg te verhogen. Deze verhoging is naar aanleiding van zienswijzen niet in

het definitieve plan en de watervergunning opgenomen, maar de vergunning is niet ingetrokken (zie nota Zienswijzen, blz. 10).

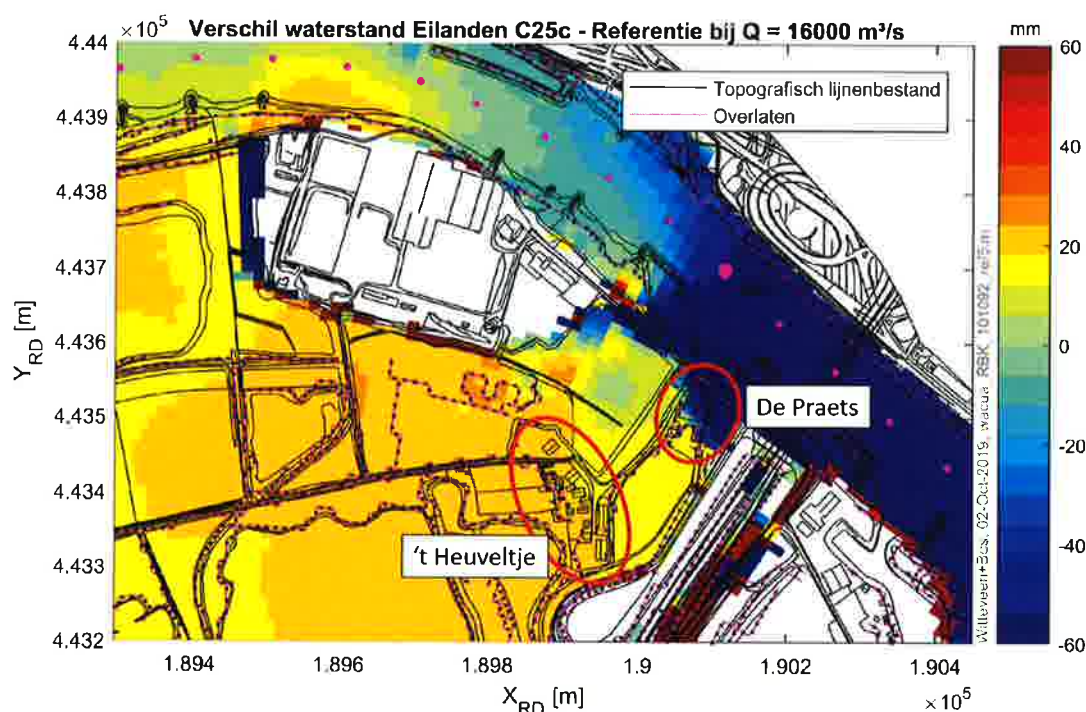

Afbeelding 6.3: Waterstromen vanuit bestaande groene rivier (groen) en nieuw te realiseren nevengeul (lichtblauw) (bron: Brondocument hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk, Arcadis)

6.2.1 Waterstanden

De gevolgen van het plan en de bij het plan behorende maatregelen (vastgelegd in voorschrift 3.2.5 van de watervergunning) zijn beschreven in het rapport Masterplan Eilanden 3.0 Stadsblokken Meinerswijk Rivierkundig onderzoek, Witteveen+Bos, 20 februari 2020 (zie ook par. 2.4 in dit verslag). De gevolgen van het plan zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van het Rivierkundig onderzoek, waarbij de plansituatie is beschouwd ten opzichte van de vergunde referentiesituatie. Dit is niet altijd in overeenstemming met de feitelijke situatie: De terreinen waar een vergunning op rust voor onbeperkte ophoging zijn hierbij als watervrij gemodelleerd, terwijl deze gronden niet altijd feitelijk zijn opgehoogd.

Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat bij waterafvoeren boven $16.000 \text{ m}^3/\text{s}$ op grond van het beleid de Nederrijn wordt ontzien. In de vergunde situatie is volgens het rapport, bij een afvoer van $16.000 \text{ m}^3/\text{s}$, sprake van een verandering van de waterstand: die varieert in De Praets van 10 mm daling tot 14 mm stijging en in 't Heuveltje is sprake van een verhoging van 20 mm (zie afbeelding 6.4).

Afbeelding 6.4: ruimtelijk beeld van de waterstanden tussen plan en referentie (bron: rivierkundig onderzoek, afbeelding 5.3).

Omdat niet alle watervrij gemodelleerde terreinen feitelijk zijn opgehoogd (zie ook hoofdstuk 2 en Appendix van dit verslag) en bij maatgevend hoogwater feitelijk niet hoogwatervrij zijn, is ook de situatie beschouwd zónder de vergunde situatie¹⁷. De gevolgen van het plan ten opzichte van de huidige situatie zijn bepaald bij drie verschillende afvoersituaties, namelijk 10.000 m³/s, 12.000 m³/s en 16.000 m³/s bij Lobith, zie bijlage II van het onderzoek.

Uitgaande van de actuele situatie (dus zonder de vergunde onbeperkte ophogingen) bij een afvoer van 12.000 m³/s varieert de waterstandsverandering als gevolg van het voorliggende plan bij in De Praets van 15 mm daling tot 18 mm verhoging en in 't Heuveltje van 20 tot 25 mm verhoging (Rivierkundig onderzoek, bijlage II, afbeelding II.13). Bij hogere afvoeren, zoals 16.000 m³/s treedt enkel een verlaging van de

¹⁷ Ook deze situatie is niet conform de feitelijke situatie (zie later in dit verslag). De verhoging van de Meginhardweg (die nog wel in de conceptfase van plan en watervergunning was opgenomen) is bij de onvergunde situatie buiten beeld gehouden. Op basis van de op 8 juni 1970 door Rijkswaterstaat aan de gemeente verleende vergunning is het nog steeds mogelijk om de Meginhardweg te verhogen (zie nota Zienswijzen, blz. 10).

waterstand op ten opzichte van de actuele situatie (Rivierkundig onderzoek, bijlage II, afbeelding II.6). Appellanten ondervinden dan geen nadelige gevolgen van de plannen. In tabel 6.1 zijn de veranderingen weergegeven (bron: presentatie verweerders, bijlage STAB-9-1)¹⁸.

Locatie	Afvoer (m ³ /s)	Effect in mm	Waterstand (rivier) t.o.v. NAP
De Praets	10.000	-10 tot +12	12,40 m
	12.000	-15 tot +18	12,85 m
	16.000	-10 tot -30	13,85 m
't Heuveltje	10.000	+10 tot +18	12,40 m
	12.000	+20 tot +25	12,85 m
	16.000	-0 tot -20	13,85 m

Tabel 6.1: veranderingen waterstand als gevolg van het plan, in de onvergunde situatie.

Ik merk hierover het volgende op.

Bij de berekening van de effecten ten opzichte van de referentiesituatie is uitgegaan van meer hoogwatervrije gronden dan feitelijk aanwezig zijn. Het hoogwater zal dan over de laaggelegen gronden zijn weg zoeken, onder andere bij woningen van appellanten. De gronden die niet zijn opgehoogd stromen nu mee bij hoogwater. De berekening in de onvergunde situatie geeft beter het verschil met de feitelijke situatie weer. Daarbij merk ik op dat de verhoging van de Meginhardweg niet in het model opgenomen, terwijl hiervoor wel een vergunning is verleend en deze ophoging kan worden uitgevoerd. Deze verhoging van de weg maakt dat de waterstanden in De Praets en 't Heuveltje lager worden; niet duidelijk is wat het effect dan in totaal is. Wat daar ook van zij, de effecten van het plan stijgen in alle gevallen maximaal rond de 2 cm bij een afvoer van 12.000 m³/s. Bij hoge afvoeren is juist sprake van een waterstandsverlaging.

Verweerders hebben ter zitting aangegeven dat de beperkte verhogingen van de waterstanden ter plaatse van 't Heuveltje in redelijkheid aanvaardbaar geacht worden.

¹⁸ Verweerders geven de kans op een afvoer van 16.000 m³/s aan als eens in de 6.500 jaar. In beleidsstukken wordt een kans op eens in de 1.250 jaar genoemd.

Daarbij is in overweging genomen dat sinds de opgetreden wateroverlast in 1995 een pakket maatregelen is genomen die bij afvoeren boven de 12.000 m³/s een integrale waterstandsverlaging opleveren van 7 tot 9 cm. Het gaat om maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier en Stroomlijn, als ook autonome ontwikkelingen zoals bodemerosie. Ten opzichte van 1995 is er, aldus verweerders, sprake van een verlaging van waterstanden van 5 tot 7 cm (zie proces-verbaal, blz. 6 en memo rivierkundig advies Rijkswaterstaat, bijlage bij verweer, blz. 5)¹⁹. Tijdens het gesprek ter plaatse heeft verweerder toegelicht dat er per saldo (over de verschillende waterstanden bekeken) geen sprake is van een verslechtering. De veranderingen van de waterstand zijn beperkt en de geringe verhoging van de waterstand is volgens verweerders op te lossen met maatregelen (bijvoorbeeld zandzakken, pompen). Bovendien treedt volgens verweerders in de huidige situatie bij deze afvoeren ook al wateroverlast op.

6.2.2 Inundatiefrequentie

Naast de effecten op de waterstanden zijn ook de effecten op de inundatiefrequentie berekend, waarbij gronden onder water komen te staan, zoals de gronden bij De Praets en 't Heuveltje (Rivierkundig onderzoek, par. 5.4). Ten opzichte van de actuele situatie neemt de inundatiefrequentie ter plaatse van 't Heuveltje toe van eens per 40 jaar naar eens per 39 jaar (bij alle berekende scenario's voor hoogte 12,85 m+NAP, zie Rivierkundig onderzoek, blz. 28 en bijlage II, par. II.5).

Er is geen reden aan te nemen dat het rapport op dit punt onjuist is. Ook appellanten bieden geen concrete aanknopingspunten over de onjuistheid.

Ik constateer dat er als gevolg van het plan een (geringe) verhoging zal plaatsvinden van de inundatiefrequentie. De woningen ondervinden in de huidige situatie bij hoogwater ook wateroverlast. Partijen zijn bezig om oplossingen te zoeken om per woning de wateroverlast te verminderen, zie paragraaf 6.2.4.

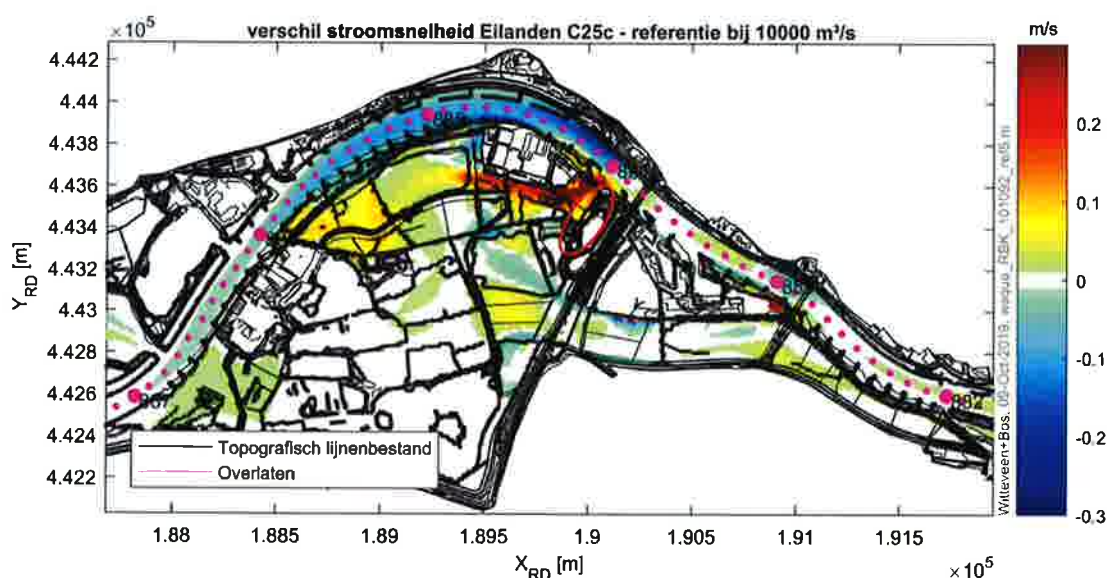
6.2.3 Stroomsnelheden

Tot slot zijn ook de stroomsnelheden en -richtingen als gevolg van het plan in beeld gebracht (Rivierkundig onderzoek, par. 5.5 voor de vergunde situatie en par. II.6 voor onvergunde situatie) voor de situatie bij afvoeren van boven de 10.000 m³/s. De te realiseren nevengeul is in de bestaande situatie niet aanwezig (geen stroomsnelheid) en deze zal in de nieuwe situatie (boven afvoer 8.000 m³/s) meestromen, met een stroomsnelheid van maximaal 1,75 m/s. Het verschil tussen de actuele situatie en de

¹⁹ Verweerders geven een verlaging aan ten opzichte van 1995, omdat in dat jaar appellanten wateroverlast hebben ondervonden.

situatie na planrealisatie is weergegeven in het Rivierkundig onderzoek, afbeelding 5.6 (overgenomen in afbeelding 6.5 in dit verslag). Er worden als gevolg van de veranderende stroomsnelheden effecten in de morfologie (erosie en sedimentatie) verwacht in het zomerbed (hoofdgeul Nederrijn), in de groene rivier (beperkte aanzanding) en in de nevengeul, net achter de drempel die tegen hogere stroomsnelheden beschermd moet worden. De woningen en gronden van De Praets en 't Heuveltje zullen als gevolg van de plannen geen effecten ondervinden. Dit geldt ook voor de situatie zonder de vergunde delen (par. II.6). Er is geen reden aan te nemen dat het rapport op dit punt onjuist is.

Afbeelding 6.5: Stroombanen bij afvoer van 10.000 m³/s, roodomcirkeld De Praets en 't Heuveltje. Bron: Rivierkundig onderzoek, afbeelding 5.6.

6.2.4 Oplossingen op woningniveau

Thans wordt onderzocht welke maatregelen op woningniveau mogelijk zijn om bescherming te bieden tegen (vaker) hoogwater in dit gebied, omdat de woningen nu ook al wateroverlast ondervinden, bij een afvoer van 12.000 m³/s, als het water op 13,00 m+NAP staat (zoals in de situatie 1995). Deze maatregelen staan los van het bestreden plan. Daarbij is eerst een inventarisatie uitgevoerd op woningniveau, waarbij ook de geohydrologische situatie is beoordeeld (Brondocument hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk, Arcadis, 21 juli 2021, bijlage STAB-8-9). Vervolgens zijn op woningniveau oplossingsrichtingen beschouwd (oplossingsrichtingen hoogwaterbescherming Meinerswijk, Arcadis, 7 oktober 2021, zie bijlage STAB-8-7). Deze maatregelen moeten wateroverlast voorkomen in situaties

van hoogwater. Het gaat daarbij onder meer om het aanbrengen van uitneembare voorzieningen om waterinstroom in de woning tegen te gaan, het wegpompen van kwelwater, het waterdicht maken van buitenwanden vanaf de buitenzijde van het gebouw en het waterdicht maken van kelderwanden van binnenuit. Bewoners en partijen zijn nog in gesprek met elkaar over de te treffen maatregelen.

6.2.5 Conclusies gevolgen voor De Praets en 't Heuveltje

De gevolgen van het plan voor de waterstanden ten opzichte van de referentiesituatie (waarbij de gronden zijn gemodelleerd die een vergunning hebben voor onbeperkte ophoging) variëren in De Praets van 10 mm daling tot 14 mm stijging en in 't Heuveltje in een verhoging van 20 mm. Ten opzichte van de feitelijke situatie varieert de waterstandsverandering in De Praets in een daling van 15 mm tot een verhoging van 18 mm en in 't Heuveltje in een verhoging van 20 tot 25 mm. Deze veranderingen zijn berekend bij een afvoer van 12.000 m³/s (dit is de afvoer die ook in 1995 optrad). Bij hogere afvoeren, zoals 16.000 m³/s treedt enkel verlaging op ten opzicht van de actuele situatie. Het gaat om geringe veranderingen.

De inundatiefrequentie ter plaatse van 't Heuveltje neemt iets toe, van eens per 40 jaar naar eens per 39 jaar. Stroomverschillen ter plaatse van de woningen treden niet op. Partijen zijn bezig om per woning oplossingen te zoeken om de wateroverlast te verminderen.

6.3 Gevolgen voor Meginhardweg 55

De bezwaren gaan over de verdeling van het water over de verschillende Rijntakken als gevolg van het plan. In paragraaf 4.2.2 is reeds ingegaan op de gevolgen van het plan voor de afvoerdeling en de afvoer richting Nederrijn. Volledigheidshalve beschrijf ik hier de gevolgen voor de door appellanten genoemde gebieden.

De woning Meginhardweg 55 ligt buiten de Praets en 't Heuveltje, op een hoger gelegen gebied in het westen van het uiterwaardengebied Meinerswijk (zie afbeelding 6.1 voor de ligging en afbeelding 2.6 voor de hoogteligging). De woning is omgeven door een kade die de woning en het erf droog houdt tot een afvoer van circa 14.000 m³/s, zowel in de huidige situatie als in de situatie na planrealisatie.

In het rivierkundig onderzoek zijn de gevolgen van het plan berekend in vergelijking met de actuele situatie. In tabel 6.2 en afbeelding 6.6 is te zien dat ter plaatse van de woning Meginhardweg 55 geen veranderingen plaatsvinden bij een afvoer van 16.000 m³/s, wel is een verhoging te verwachten van maximaal 10 mm bij waterafvoeren van 10.000 en 12.000 m³/s. Vanwege de aanwezigheid van de kade rondom de woning is

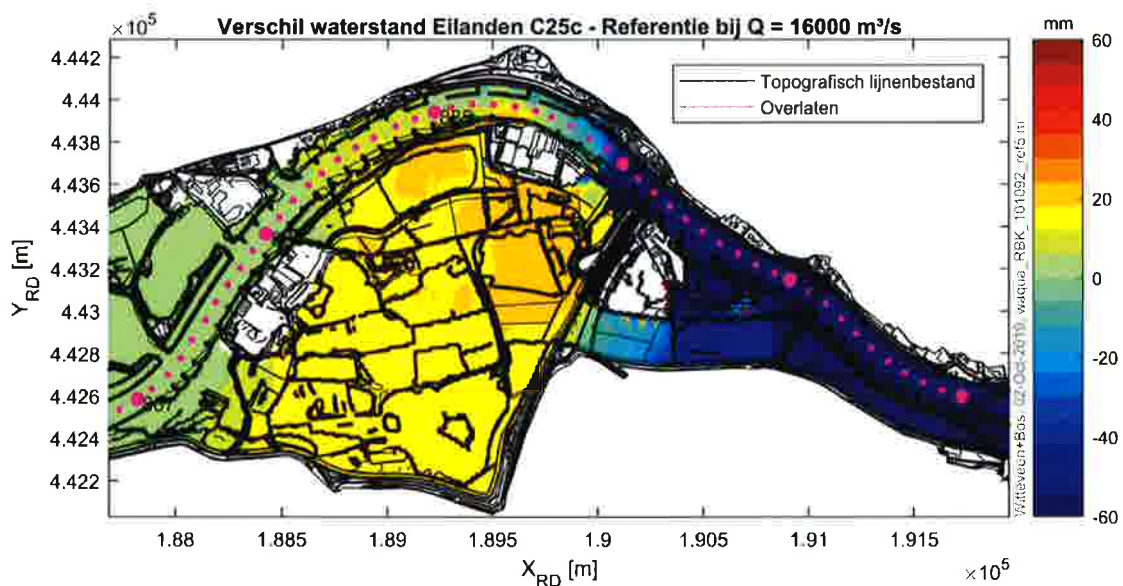

deze verandering niet relevant. Het plan leidt daarom niet tot toename van wateroverlast ter plaatse van de woning.

Locatie	Afvoer bij Lobith (m ³ /s)	Effect in mm
Meginhardweg 55	10.000	+5 tot +10
	12.000	+5 tot +10
	16.000	0 tot +1

Tabel 6.2: Effecten plan voor Meginhardweg 55 (bron: bijlage STAB-9-1)

Gevolgen Rosandepolder en Onderlangs

Afbeelding 6.6: Ruimtelijk beeld van de waterstanden tussen plan en referentie, met daarop Meginhardweg 55 (rood omcirkeld) (bron: Rivierkundig onderzoek, afbeelding 5.2).

Appellanten wijzen nog op de effecten die optreden in de Rosandepolder en Onderlangs, gebieden die aan de overzijde van de Nederrijn liggen (zie afbeelding 6.7). Hier wonen geen appellanten.

Afbeelding 6.7: Rosandepolder (R) en Onderlangs (O) en Meginhardweg 55 (M).

De effecten van het plan zijn niet in het rivierkundig onderzoek opgenomen. Verweerders hebben bij het gesprek ter plaatse de effecten van het plan voor deze gebieden desgevraagd in beeld gebracht (zie tabel 6.3). De berekeningen laten zien dat er een gering effect (maximaal 5 mm verhoging) is bij de door appellanten genoemde gebieden als gevolg van het plan.

Locatie	Afvoer bij Lobith (m ³ /s)	Effect in mm
Rosandepolder	10.000	0 tot +5
	12.000	0 tot +5
	16.000	0 tot +1
Onderlangs	10.000	-20 tot -10
	12.000	-5 tot -20
	16.000	-40 tot 0

Tabel 6.3: Effecten Rosandepolder en Onderlangs (bron: bijlage STAB-9-1).

6.3.6 Resumé

Ter plaatse van Meginhardweg 55 treedt als gevolg van het plan verhoging van de waterstand op van maximaal 10 mm bij waterafvoeren van 10.000 en 12.000 m³/s. De woning is omgeven door een kade waardoor dit effect niet relevant is.

Appendix Planregelingen en vergunningen

Planregelingen

Nieuwe planregeling

Het plangebied bevat twee ontwikkelgebieden, Stadsblokken en Meinerswijk. Hierna ga ik in op de planregelingen van de twee ontwikkelgebieden en de gronden waar compenserende maatregelen in het kader van waterveiligheid voorzien zijn.

Ontwikkelgebied Stadsblokken

Aan de gronden in het ontwikkelgebied Stadsblokken zijn in het plan de bestemmingen "Wonen", "Gemengd", "Bedrijf" met onder andere de aanduiding "bouwvlak", "Groen - Landschap en park" met onder andere gedeeltelijk de aanduidingen "evenemententerrein" en "ontsluiting", "Water" of "Verkeer – Verblijfsgebied". Alle gronden hebben daarnaast de dubbelbestemming "Waterstaat" en de gebiedsaanduiding "overige zone - deelgebied 2" (zie afbeelding A.1).

Afbeelding A.1: Uitsnede planverbeelding voor ontwikkelgebied "Stadsblokken" (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

De gronden met de bestemming "**Wonen**" zijn met name bestemd voor het wonen (zie artikel 11.1, onder a). Op deze gronden mogen, onder voorwaarden, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende hoofdbebouwing, bijbehorende bouwwerken en

andere binnen de bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 11.2, onder a).

De gronden met de bestemming "**Gemengd**" zijn onder andere bestemd voor bedrijven in de creatieve sector en ambachtelijke bedrijven, horecabedrijven en maatschappelijke functies (zie artikel 6.1). Op deze gronden mogen, onder voorwaarden, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 6.2).

De gronden met de bestemming "**Bedrijf**" zijn bestemd voor een watersportcentrum (zie artikel 3.1, onder a). Op deze gronden mogen, onder voorwaarden, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 3.2, onder a).

De gronden met de bestemming "**Groen - Landschap en park**" zijn onder andere bestemd voor park- en groenvoorzieningen en watergangen waaronder een nevengeul (zie artikel 7.1, onder a en b). Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 7.2).

Ter plaatse van de functieaanduiding "ontsluiting" zijn de gronden bestemd voor ontsluitingswegen en utilitaire fietspaden (zie artikel 7.1, onder f).

Ter plaatse van de aanduiding "evenemententerrein" zijn de gronden bestemd voor een evenemententerrein (zie artikel 7.1, onder h).

In de regels is vastgelegd dat het verboden is om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen (zie artikel 7.5.1, onder e).

Gelet op de gebiedsaanduiding "**overige zone - deelgebied 2**" geldt voor het ontwikkelgebied dat de maximale oppervlakte aan programma binnen de bestemmingsvlakken "Bedrijf", "Gemengd" en "Wonen" en de 146 m² horeca binnen de bestemming "Groen - Landschap en park" niet meer dan 33.000 m² bedraagt (zie artikel (zie artikel 21.2.1, onder b). Onder programma wordt verstaan "*het oppervlak van de nieuwe en bestaande bebouwing inclusief alle buitenruimte en gecultiveerde openbare ruimte zoals wegen en parkeren*" (zie artikel 1.66).

De gronden met de bestemming "**Water**" zijn onder meer bestemd voor waterlopen en waterpartijen (zie artikel 10.1, onder a). Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 10.2, onder a).

De gronden met de bestemming **"Verkeer – Verblijfsgebied"** zijn bestemd voor (woon)straten, buurtwegen, pleinen en trottoirs met een inrichting hoofdzakelijk gericht op bestemmingsverkeer en verblijfsfuncties (zie artikel 9.1). Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken zoals bruggen, viaducten, straatmeubilair en bouwwerken ter geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer worden gebouwd (zie artikel 9.2).

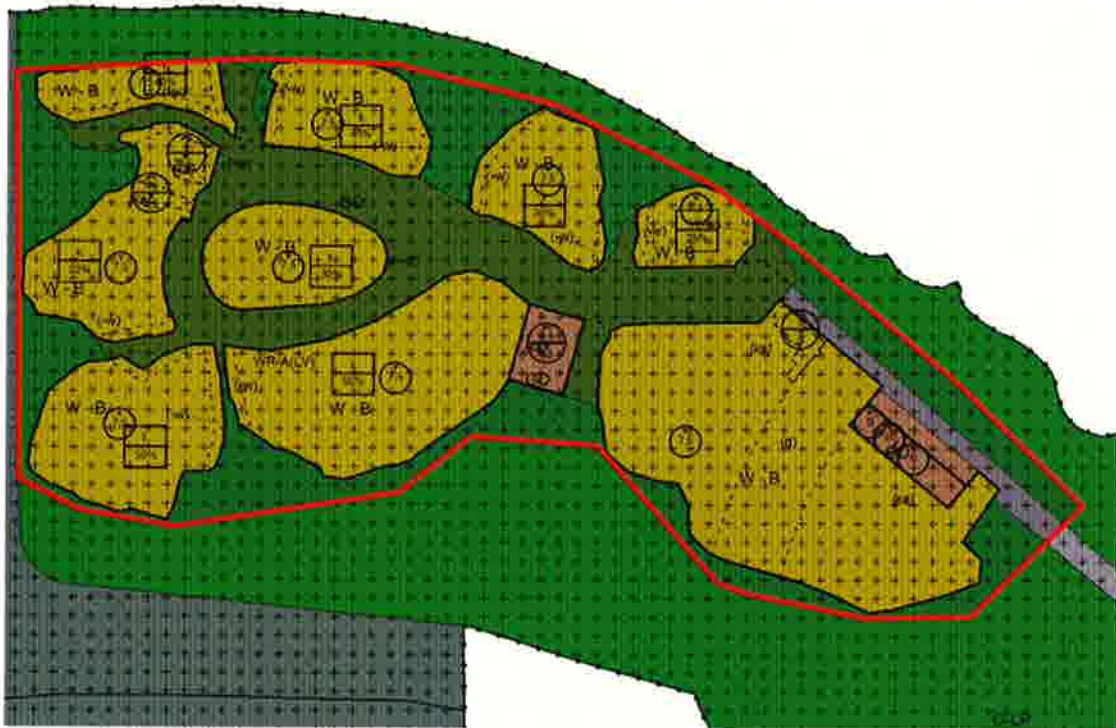
De gronden zijn gelet op de dubbelbestemming **"Waterstaat"** mede bestemd voor (zie artikel 17.1):

- waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier;
- het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier;
- de waterhuishouding.

In de algemene bouwregels is onder meer vastgelegd dat voorafgaand aan de beslissing omtrent een omgevingsvergunning, de rivierbeheerder een positief advies uitgebracht dient te hebben, met uitzondering van aanvragen die overeenkomstig de verleende vergunning op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet zijn (zie artikel 17.2).

Ontwikkелgebied Meinerswijk

Aan de gronden in het ontwikkelgebied Meinerswijk zijn in het plan de bestemmingen "Wonen – Bos", "Gemengd", "Bos", "Groen - Landschap en park" of "Verkeer – Verblijfsgebied" toegekend. Alle gronden hebben daarnaast de dubbelbestemming "Waterstaat" en de gebiedsaanduiding "overige zone - deelgebied 1" (zie afbeelding A.2).

Afbeelding A.2: Uitsnede van de planverbeelding voor ontwikkelgebied "Meinerswijk" (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

De voor "**Wonen – Bos**" aangewezen gronden zijn bestemd voor onder andere het wonen en onder voorwaarden voor cultuur en ontspanning, bedrijven in de creatieve sector, ambachtelijke bedrijven, dienstverlenend bedrijf en maatschappelijke functies (zie artikel 12.1, onder c en d). Een omgevingsvergunning voor het bouwen van een woning op deze gronden wordt slechts verleend indien de geul zoals opgenomen in de watervergunning is aangelegd (12.2, onder e). In de regels is vastgelegd dat het verboden is om zonder of in afwijking van een vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning) deze gronden op te hogen (zie artikel 12.5.1, onder f).

De gronden met de bestemming "**Gemengd**" zijn onder andere bestemd voor bedrijven in de creatieve sector en ambachtelijke bedrijven, horecabedrijven en maatschappelijke functies (zie artikel 6.1). Op deze gronden mogen, onder voorwaarden, uitsluitend de in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 6.2).

Gelet op de gebiedsaanduiding "**overige zone - deelgebied 1**" geldt voor het ontwikkelgebied dat de maximale oppervlakte aan programma binnen de bestemmingsvlakken "Gemengd" en "Wonen – Bos" 27.000 m² bedraagt (zie artikel 21.2.1, onder a). Onder programma wordt verstaan *"het oppervlak van de nieuwe en bestaande bebouwing inclusief alle buitenruimte en gecultiveerde openbare ruimte zoals wegen en parkeren"* (zie artikel 1.66).

De gronden met de bestemming "**Bos**" zijn bestemd voor onder meer behoud, herstel en ontwikkeling van het bos voor natuur en landschap (zie artikel 5.1). Op deze gronden mag niet worden gebouwd (zie artikel 5.2). Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen (zie artikel 5.4.1, onder e).

De gronden met de bestemming "**Groen - Landschap en park**" zijn onder andere bestemd voor park- en groenvoorzieningen en watergangen waaronder een nevengeul (zie artikel 7.1). Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken worden gebouwd (zie artikel 7.2). Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen (zie artikel 7.5.1, onder e).

De gronden met de bestemming "**Verkeer – Verblijfsgebied**" zijn bestemd voor (woon)straten, buurtwegen, pleinen en trottoirs met een inrichting hoofdzakelijk gericht op bestemmingsverkeer en verblijfsfuncties (zie artikel 9.1). Op deze gronden mogen uitsluitend in de gegeven bestemming passende bouwwerken zoals bruggen, viaducten, straatmeubilair en bouwwerken ter geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer worden gebouwd (zie artikel 9.2).

De gronden zijn gelet op de dubbelbestemming "**Waterstaat**" mede bestemd voor (zie artikel 17.1):

- waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier;
- het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier;
- de waterhuishouding.

In de bouwregels is onder meer vastgelegd dat voorafgaand aan de beslissing omtrent een omgevingsvergunning de rivierbeheerder een positief advies uitgebracht

dient te hebben, met uitzondering van aanvragen die overeenkomstig de verleende vergunning op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet zijn (zie artikel 17.2).

Compenserende maatregelen

Ter compensatie van de ontwikkelmogelijkheden in Stadsblokken en Meinerswijk, maakt het plan maatregelen mogelijk die leiden tot een verbetering van de doorstroming en een beperking van de stijging bij hoogwater.

Aan de gronden in het ontwikkelgebied Stadsblokken, waar afgraving van bestaand (evenementen)terrein is voorzien, is in het plan de bestemming "Groen – Landschap en park" met onder andere de aanduiding "evenemententerrein" en de dubbelbestemming "Waterstaat" toegekend. Aan de gronden in het ontwikkelgebied Meinerswijk, die afgegraven zullen worden ten behoeve van de nieuwe nevengeul, zijn in het plan de bestemmingen "Groen – Landschap en park" en "Natuur" en de dubbelbestemming "Waterstaat" toegekend.

De gronden met de bestemming "**Groen - Landschap en park**" zijn, zoals eerder beschreven, onder andere bestemd voor watergangen waaronder een nevengeul (zie artikel 7.1, onder b). Ter plaatse van de aanduiding "evenemententerrein" zijn de gronden bestemd voor een evenemententerrein (zie artikel 7.1, onder h). Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen (zie artikel 7.5.1, onder e).

De gronden met de bestemming "**Natuur**" zijn onder andere bestemd voor watergangen waaronder een nevengeul (zie artikel 8.1, onder e). Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen (zie artikel 8.4.1, onder f).

De gronden zijn gelet op de dubbelbestemming "**Waterstaat**" mede bestemd voor (zie artikel 17.1):

- waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier;
- het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier;
- de waterhuishouding.

In de algemene bouwregels is verder onder meer vastgelegd dat voorafgaand aan de beslissing omtrent een omgevingsvergunning de rivierbeheerder een positief advies uitgebracht dient te hebben, met uitzondering van aanvragen die overeenkomstig de verleende vergunning op grond van de Waterwet of de Ontgrondingenwet zijn (zie artikel 17.2).

Oude planregeling

Voorheen gold voor het grootste deel van het plangebied het bestemmingsplan "Stadsblokken Meinerswijk 2015", vastgesteld op 28 september 2015. Voor kleine delen van het plangebied golden verder de bestemmingsplannen "Rivierzone 2013", vastgesteld op 27 januari 2014 en "Polder Meinerswijk", vastgesteld op 25 maart 1985. Voor een deel van het plangebied gold geen bestemmingsplan (zie plantoelichting paragraaf 1.4). Voor deze gebieden gold de bouwverordening gemeente Arnhem 2003 (zie bijlage STAB-7-1).

Stadsblokken Meinerswijk 2015

Aan de gronden van de ontwikkelgebieden Stadsblokken en Meinerswijk en de gronden waar de compenserende maatregelen gepland zijn, zijn waren in het plan "Stadsblokken Meinerswijk 2015" de bestemmingen "Agrarisch met waarden", "Groen – Landschap en park" en de dubbelbestemming "Waterstaat" toegekend (zie afbeelding A.3 en ruimtelijkeplannen.nl).

De gronden met de bestemming "Agrarisch met waarden" waren onder andere bestemd voor grondgebonden agrarische bedrijven en watergangen, waterpartijen, waterinfiltratievoorzieningen en andere voorzieningen voor de waterhuishouding (zie artikel 3.1, onder a en b). Aangezien ter plaatse geen bouwvlakken waren opgenomen, was het niet toegelaten gebouwen op te richten (zie artikel 3.2.1). Wel konden, onder voorwaarden, bouwwerken, geen gebouw, overkapping, sleufsilos of mestopslagplaats zijnde worden opgericht (zie artikel 3.2.5). Het was verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen, te verlagen of vergraven, te egaliseren en te ontginnen (zie artikel 3.5.1, onder g).

Afbeelding A.3: Verbeelding bestemmingsplan "Stadsblokken Meinerswijk 2015" (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

De gronden met de bestemming "Groen – Landschap en park" waren onder andere bestemd voor park- en groenvoorzieningen en watergangen en waterpartijen (zie artikel 6.1, onder a en b). Gebouwen waren in principe niet toegelaten (zie artikel 6.2, onder a). Het was verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders deze gronden op te hogen, te egaliseren en te ontginnen (zie artikel 6.5.1, onder h).

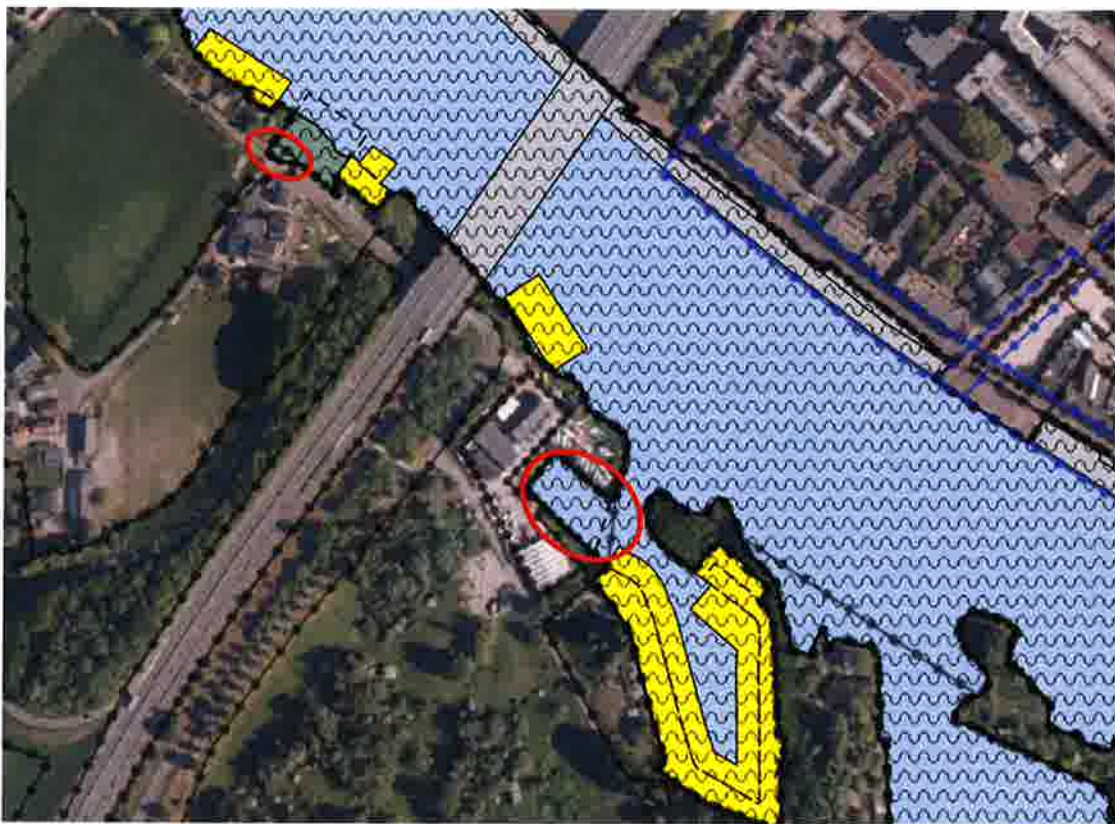
Gronden met de dubbel bestemming "Waterstaat" waren mede bestemd voor (zie artikel 17.1):

- waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier;
- het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier;
- de waterhuishouding.

Rivierzone 2013

Voor twee kleine delen van het plangebied gold het bestemmingsplan "Rivierzone 2013". Aan deze gronden waren in dat plan de bestemmingen "Natuur" met aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – 2" en "Water" met de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – 4" en de dubbelbestemming "Water" toegekend (zie afbeelding A.4 en ruimtelijkeplannen.nl).

Afbeelding A.4: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan "Rivierzone 2013" (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

De gronden met de bestemming "Natuur" waren onder andere bestemd voor het behoud, beheer, herstel of ontwikkeling van de op deze gronden voorkomende landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische, archeologische en natuurwaarden en wegen ten behoeve van bestemmingsverkeer (zie artikel 9.1, onder a en e). Ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – 2" waren de gronden tevens bestemd voor een rederij (zie artikel 9.1, onder f).

De gronden met de bestemming "Water" waren bestemd voor het gebruik als water (zie artikel 13.1, onder a). Ier plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – 4" waren de gronden tevens bestemd voor een scheepsbouw- en reparatiebedrijf (zie artikel 13.1, onder b, sub 4).

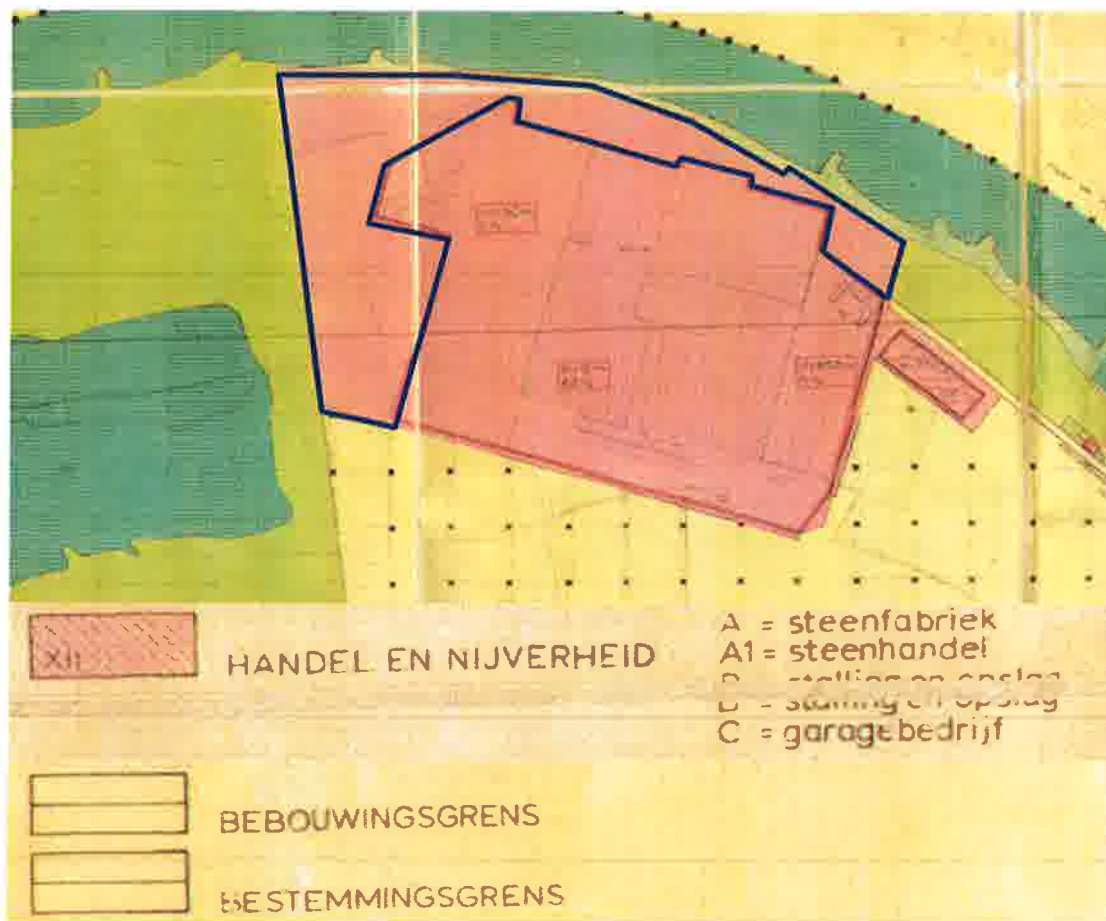
De gronden met de bestemming "Waterstaat" waren bestemd voor (zie artikel 21.1):

- waterberging en de afvoer van hoog oppervlaktewater, sediment en ijs ten behoeve van de rivier;
- het treffen van maatregelen voor het vergroten van de afvoercapaciteit van de rivier;
- de waterhuishouding.

Polder Meinerswijk

Voor een klein deel van het plangebied gold het bestemmingsplan "Polder Meinerswijk" (zie blauwe omkadering in afbeelding A.5). Aan deze gronden was in dat plan de bestemming "Handel en nijverheid" met aanduiding "A" toegekend (zie afbeelding A.5 en bijlage STAB-9-2).

De gronden waren bestemd voor gebruik ten behoeve van de grofkeramische industrie (zie bijlage STAB-9-3, artikel 19, lid 1). Op gronden met deze bestemming mocht uitsluitend worden gebouwd binnen de op de plankaart aangegeven bebouwingsgrens (zie artikel 1, lid 1). De gronden waar dit bestemmingsplan voor de vaststelling van het voorliggende plan voor gold, lagen niet binnen de bebouwingsgrens.

Afbeelding A.5: Uitsnede plankaart bestemmingsplan "Polder Meinerswijk" (zie bijlage STAB-#).

De watervergunningen

Nieuwe watervergunning

Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 11 januari 2021 een watervergunning aan de projectontwikkelaar KondorWessels Projecten BV verleend voor (zie beschikking, blz. 7):

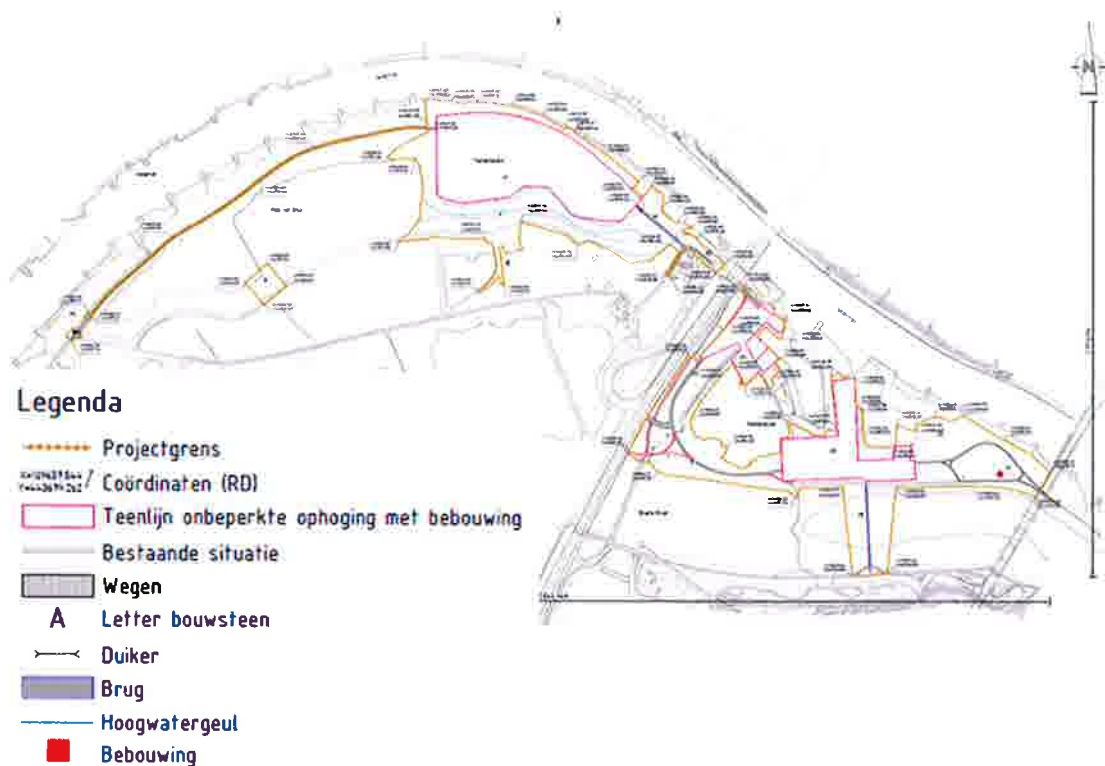
- "het gebruikmaken van het rijkswaterstaatswerk de Neder-Rijn of de daartoe behorende beschermingszone door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werkzaamheden te verrichten, werken te maken of te behouden, dan wel vaste substanties of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen te weten het maken en behouden van onbeperkte ophogingen met bebouwing, beperkte ophogingen, 3 bruggen, een paviljoen, het afmeren van een

drijvende voorziening en het aanbrengen en behouden van vegetatie op diverse percelen in de gemeente Arnhem aan de linkeroever van de Neder-Rijn tussen kmr 882.935 en kmr 886.000 in de gemeente Arnhem;

- *het uitvoeren van handelingen in de buitendijkse beschermingszone van de Malburgse Bandijk ter plaatse van dijkpaal DR 149."*

De projectgrens van de vergunning en de vergunde werken (bouwstenen) zijn weergegeven in de "Situatietekening met projectgrens t.b.v. watervergunning" van 18 maart 2020 (zie afbeelding A.6 en stuk 10 bij de aanvraag).

Afbeelding A.6: Situatietekening met projectgrens t.b.v. watervergunning (bron: aanvraag watervergunning, stuk 10).

De volgende werken (bouwstenen) zijn vergund:

Bouwsteen		Beschrijving
Bouwsteen A		Geul onderlangs Meinerseiland
Bouwsteen B		Verwijderen dam tussen Pals van Bruil en nevengeul aan de westzijde van de plas
Bouwsteen C		Aanleg instroomdrempel
Bouwsteen D		Herinrichten festivalterrein
	D1	verlagen festivalterrein plus nieuw te realiseren paviljoen
	D2	ophogen festivalterrein
Bouwsteen E		Bestaande kaden verlagen
Bouwsteen F		Bouwen van bruggen
	F1	Voor ontsluiting Meinerseiland oostzijde
	F2	Voor ontsluiting Meinerseiland westzijde
	F3	Voor ontsluiting Malburgen – Stadsblokken
Bouwsteen G		Wegen
	G1	Verkeersontsluiting Stadsblokken Meinerswijk
	G2	Aansluiting Eldensedijk op nieuwe ontsluitingsweg
	G3	Ophogen weg Meinerswijk tussen Nelson Mandelabrug en brug F1
Bouwsteen I		Fiets-, wandelpad, hulpdienstenroute
Bouwsteen J		Drijvende voorziening t.b.v. een niet-riviergebonden activiteit
Bouwsteen K		Vergroten wateroppervlak Haven van Workum
Bouwsteen W		Terreinen met onbeperkte ophogingen
	W1	Meinerseiland
	W2	Stadsblokken
	W3	Stadsblokken

De ligging van de diverse bouwstenen is weergegeven in afbeelding A.7.

Afbeelding A.7: Ligging van de bouwstenen conform de watervergunning (bron: Rivierkundig onderzoek, watervergunning, bijlage 19).

Aan de vergunning zijn verschillende voorschriften verbonden, onder andere voor het gebruik maken van een rijkswaterstaatswerk en/of een bijbehorende beschermingszone (artikel 3.2).

Voor onbeperkte ophogingen geldt dat binnen de contouren van de onbeperkte ophogingen onder andere ophogingen, gebouwen, bouwwerken, infrastructuur werken, nutsvoorzieningen, kabels en leidingen, lozingsvoorzieningen en vegetatie aanwezig mogen zijn. Voor de ligging van de contouren is verwezen naar tekeningen genoemd in artikel 3.1.1, nummer 2 t/m 4. Deze tekeningen komen overeen met de stukken 11 t/m 13 bij de aanvraag. De contouren zijn eveneens weergegeven in afbeelding A.6.

De vergunning maakt daarnaast een aantal "beperkte ophogingen" mogelijk. Deze beperkte ophogingen hebben een maximale hoogte die is weergegeven op twee tekeningen "Gebiedsinrichting Bodemhoogtekaart t.b.v. watervergunning Meijnerswijk" en "Gebiedsinrichting Bodemhoogtekaart t.b.v. watervergunning Stadsblokken" beide van 18 maart 2020 (stukken 14 en 15 bij de aanvraag).

In de vergunning zijn tevens voorschriften opgenomen betreffende compenserende maatregelen (3.2.5). De volgende maatregelen moeten gelijktijdig worden aangelegd met de vergunde werken overeenkomstig de bij het besluit gevoegde tekeningen:

- een geul aan de zuidzijde van Meinerseiland met een bodemhoogte op maximaal 5,00 m+NAP (bouwsteen A);
- het verwijderen van de dam tussen de Plas van Bruil en de geul aan de westzijde van de Plas van Bruil tot een hoogte van 6,70 m+NAP (bouwsteen B);
- een instroomdrempel op een hoogte van maximaal 12,00 m+NAP en met een netto doorstroom breedte van minimaal 100 m (bouwsteen C);
- het verlagen van het oostelijke deel van het festivalterrein ten westen van de John Frostbrug tot een hoogte van maximaal 12,00 m+NAP (bouwsteen D1);
- het verlagen van kaden ten zuiden van de nieuwe nevengeul tot maximaal 11,65 m+NAP (bouwsteen E).

Verder is bepaald dat de vergunninghouder de onder lid 1 genoemde werken te allen tijde in stand dient te houden (3.2.5, onder 2), de geul aan de zuidzijde van Meinerseiland (bouwsteen A) niet ondieper mag worden dan 5,00 m+NAP (3.2.5, onder 3) en het oostelijke deel van het festivalterrein ten westen van de John Frostbrug niet hoger mag reiken dan 12,00 m+NAP (3.2.5, onder 4).

Oude vergunningen

In het plangebied / projectgebied geldt verder nog een vergunning voor het ophogen van de Meginhardweg. Het betreft de vergunning van 8 juni 1970, kenmerk RWW 33933 op grond van de Rivierenwet aan de gemeente Arnhem voor het maken en behouden van ophogingen en verdere werken, zoals elektrische geleidingen aan linkeroever van de Nederrijn tussen kmr 883 en kmr 884. De in deze vergunning genoemde ophoging betreft het ophogen van de Meginhardweg tot 13 m+NAP met een kruinbreedte van 5,50 m (zie bijlage STAB-10-1). Het ophogen van de Meginhardweg maakte oorspronkelijk deel uit van het voorliggende project, waarbij gebruik zou worden gemaakt van deze bestaande vergunning. Naar aanleiding van de zienswijze van appellanten, is dit onderdeel uit de voorliggende aanvraag gehaald.

Met de voorliggende watervergunning worden twee vergunningen ingetrokken voor het behouden en maken van (watervrije of onbeperkte) ophogingen. Het betreft:

- Vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken ten name van Rijnrovers Arnhem B.V. van 6 maart 2008 (zie besluit onder I);

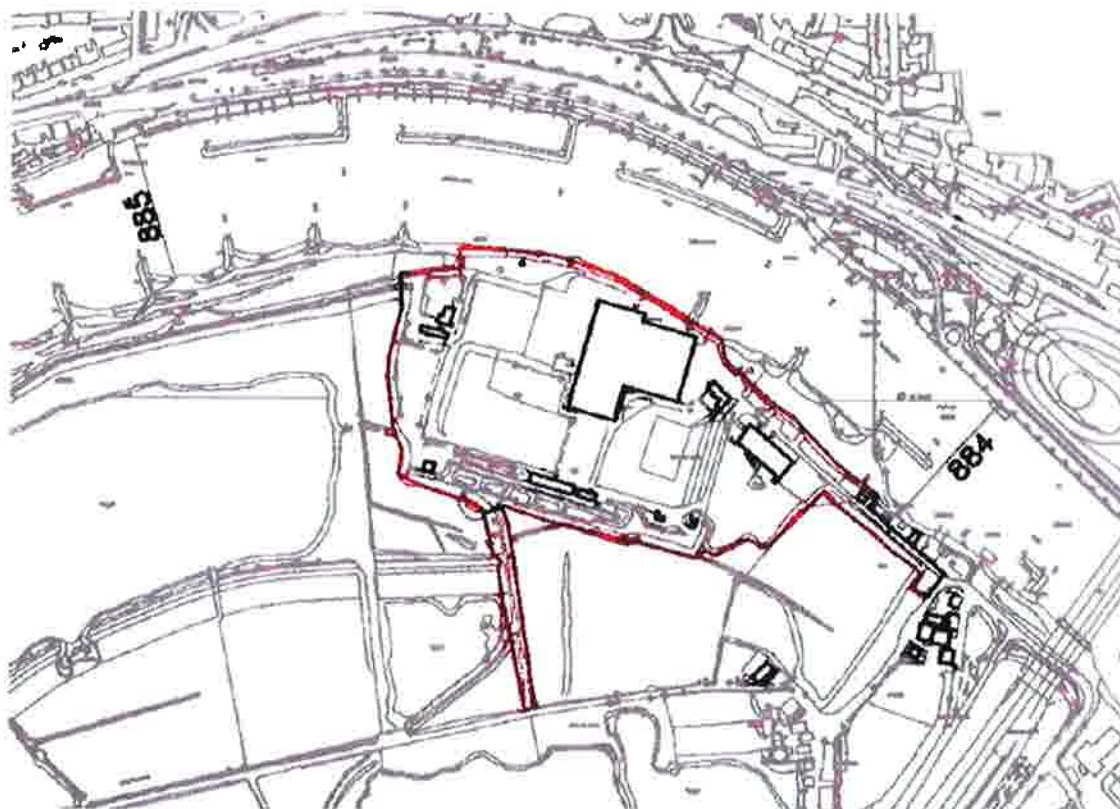
- Vergunning op grond van de Rivierenwet ten name van de gemeente Arnhem van 27 november 1975 (zie besluit onder II).

Daarnaast vigeert in het plangebied een vergunning voor onbeperkte ophoging ter plaatse van de Meginhardweg, een watervergunning ten name van de gemeente Arnhem van 8 juni 1970.

Op deze vergunningen ga ik in deze paragraaf in. Voor overige vergunningen binnen het plangebied verwijs ik naar hoofdstuk 3 van de notitie W+B "Instemming gemeente Arnhem, instemming vergunninghouders" van Witteveen+Bos van 26 september 2018 (zie bijlage STAB-7-2) en het overzicht van verweerder in bijlage 1 bij de beantwoording van vragen van STAB door verweerder (zie bijlage STAB-7).

Vergunning van 6 maart 2008

De Wbr-vergunning is verleend voor het behouden van (watervrije) ophogingen met daarop woningen, bergingen, bedrijfsgebouwen, een los- en laadkraan, bestrating, beplantingen en verdere werken zoals elektrische geleidingen en een toegangsweg, in het rivierbed aan de linkeroever van de Nederrijn tussen kmr 884.000 en kmr 885.000 in de gemeente Arnhem (zie bijlage STAB-10-3). Het vergunde gebied is weergegeven in afbeelding A.8. De vergunning betreft grotendeels een onbeperkte en voor een klein deel – een strook aan de noordzijde – een beperkte ophoging.

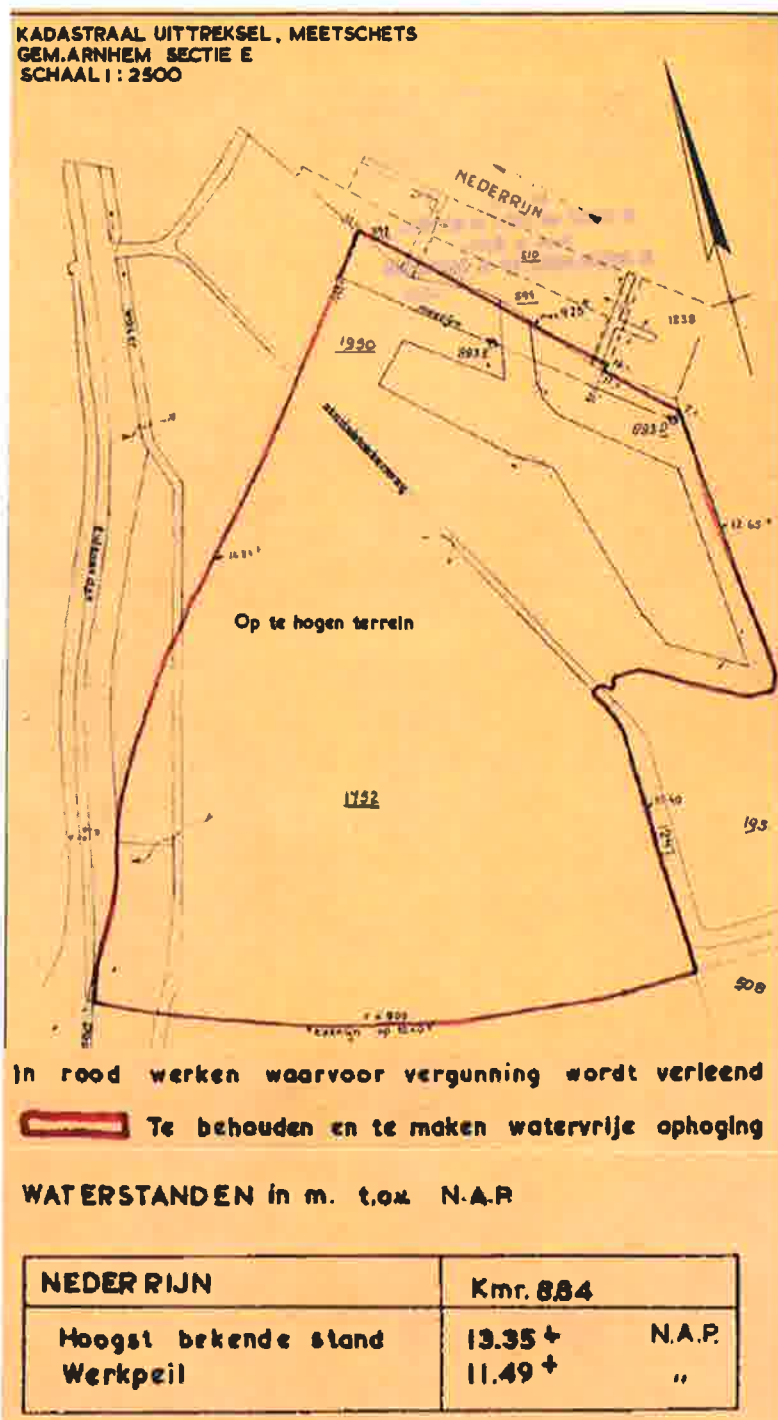
Afbeelding A.8: Vergunde gebied watervergunning 6 maart 2008 (zie bijlage STAB-10-3).

Vergunning van 27 november 1975

Bij beschikking van 27 november 1975, kenmerk RRW 81523, is aan de gemeente Arnhem vergunning verleend op grond van de Rivierenwet voor het behouden en maken van een watervrije ophoging met bouwwerken, getimmerten, beplantingen en verdere werken, zoals elektrische geleidingen in het zomer- en winterbed aan de linkeroever van de Nederrijn tussen kmr. 883 en kmr 884 (zie bijlage STAB-10-2). Het vergunde gebied is weergegeven in afbeelding A.9. De op de tekening aangegeven

grenzen zijn de teenlijnen van de te behouden of te maken watervrije ophogingen op de daarbij vermelde hoogten (voorschriften, artikel 3, lid 1).

Afbeelding A.9: Vergunde gebied watervergunning 27 november 1975 (zie bijlage STAB-10-2).

Bijlagen

STAB-1	Fotobijlage
STAB-2	Rivierkundig Onderzoek W+B
STAB-3	KNMI-Deltares 2015 klimaatscenario's samenvatting
STAB-4	EMAB beleid 2005
STAB-5	Advies ENW toekomst beleid Lek ontzien, 2021
STAB-6	Rapport ENW Heeft de Rijnafvoer bij Lobith een maximum
STAB-7	Beantwoording van de vragen door verweerders (met bijlagen)
STAB-7-1	Bouwverordening gemeente Arnhem 2003
STAB-7-2	Watervergunning nevengeul Meinerswijk
STAB-7-3	Achtergrondrapport MIRT onderzoek IJsselkop 2018
STAB-7-4	Deltaprogramma 2021
STAB-7-5	Handreiking Bgr 2019
STAB-7-6	Kamervragen Duyvendak 2007
STAB-7-7	Kamervragen Kroger 2019
STAB-7-8	Kamervragen Smaling 2016
STAB-7-9	Kamervragen Van Gent 2008
STAB-7-10	MER regelwerk Hondbroeksche Pleij 2004
STAB-7-11	MER Regelwerk Pannerden
STAB-7-12	Rivierkundig advies RWS Stadsblokken Meinerswijk 2020
STAB-7-13	Rivierkundig Beoordelingskader 4.0
STAB-7-14	zie STAB-3
STAB-7-15	zie STAB-4
STAB-7-16	zie STAB-5
STAB-7-17	zie STAB-6
STAB-8	Reactie op aanvullende vragen door verweerder (mail van verweerder op 16 november 2021, met bijlagen)
STAB-8-1	Bouwoppervlak Haven van Workum
STAB-8-2	Bouwoppervlak Meinerseiland
STAB-8-3	Bouwoppervlak Stadsblokken
STAB-8-4	Projectgrens A1
STAB-8-5	Bodemhoogtekaart Meinerswijk
STAB-8-6	Bodemhoogtekaart Stadsblokken
STAB-8-7	Oplossingsrichtingen Meinerswijk

- STAB-8-8 Bijlage A- kostenmodel Meinerswijk
- STAB-8-9 Brondocument Hoogwaterbeschermingsmaatregelen Meinerswijk
- STAB-8-10 Verwerking reacties

- STAB-9 Stukken toegezonden na afloop gesprek
- STAB-9-1 Presentatie STAB
- STAB-9-2 Bestemmingsplan 1985 plankaart
- STAB-9-3 Bestemmingsplan 1985 regels

- STAB-10 Opgevraagde vergunningen
- STAB-10-1 Vergunning 1970
- STAB-10-2 Vergunning 27 november 1975
- STAB-10-3 Vergunning 6 maart 2008

- STAB -11 Beantwoording van de vragen door appellanten (met bijlagen)
- STAB-11-1 Rapport RWS waterhuishouding en waterverdeling
- STAB-11-2 Rapport UU en Deltares Wat wil de rivier eigenlijk zelf
- STAB-11-3 Samenvatting en inhoud systeembeschouwing Rijn en Maas
- STAB-11-4 zie STAB-3
- STAB-11-5 zie STAB-4
- STAB-11-6 zie STAB-5

- STAB-12 Notitie Vellinga, toegezonden door appellanten

- STAB-13 Ontvangen bij bezoek aan appellanten
- STAB-13-1 Artikel over regenval juli 2021
- STAB-13-2 Klimawandel und Wasserwirtschaft
- STAB-13-3 Neerslaggegevens
- STAB-13-4 Kaartje

- STAB-14 Nader ontvangen stukken van appellanten (mail van 19 nov 2021 met toelichting en bijlagen)
- STAB-14-1 Klimaatverandering en afvoer van Rijn en Maas 2007
- STAB-14-2 Hoogwater 2021 feiten en duiding
- STAB-14-3 Rapport Beeld op de Rivieren juni 2021
- STAB-14-4 Rapport Deltares WAQUA berekeningen
- STAB-14-5 Moties Stadsblokken Meinerswijk
- STAB-14-6 zie STAB-6

STAB-14-7 Toelichting deltagcommissaris Rivierafvoer Deltaprogramma

STAB-14-8 Beantwoording kamervragen

STAB-14-9 Deltares Generator of Rainfall and discharge extremes GRADE

STAB-14-10 Stukken niet ontwikkelen Stadsblokken Meinerswijk

STAB-14-11 Eindbod Rijk, akkoord gemeente Arnhem

STAB-14-12 Presentatie voorlichtingsavond bewoners

STAB-15 Nader toegezonden stuk, advies Deltacommissaris, 3 december 2021